

ZÁPAS O DUŠI 87

Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!

LEDEN 2006

Sola Scriptura - Jedině Písmo
Solus Christus - Jedině Kristus
Soli Deo Gloria - Jedině Bohu Sláva

Sola Gratia - Jedině Milostí
Sola Fide - Jedině Vírou

OBSAH

To je dobré	1
Láska Boží a láska lidská	3
Síla odpuštění	5
Církev jako výkladní skříň	6
Originál, nebo padělek?	7
Můžeme důvěřovat Bibli?	8
Nenechat se unášet proudem	12
Obhajoba principu Sola Scriptura	18
Rozhovor pro Granosalis	19
Darwin, nebo inteligentní záměr?	31
Od projektu k Projektantovi	35
Evoluční teorie, nebo náboženství?	40
Evoluce - fakta nebo fikce?	45
Luter na téma: Co je to víra?	45
Čo je pravda?	46
Jak hospodaříme	47

TO JE DOBRÉ

Nedávno jsem slyšel příběh o jednom africkém králi, který měl důvěrného přítele, jenž s ním vyrůstal. Tento muž měl ve zvyku dívat se na každou situaci, která se v životě přihodila (ať dobrá, nebo špatná), s konstatováním: „To je dobré!“ Jednoho dne byli spolu na lovecké výpravě. Přítel pro krále připravil nabitou pušku. Podle všeho udělal u jedné z pušek něco špatně, protože když král vystřelil, přišel o palec. Ve chvíli, kdy se to stalo, přítel jako obvykle automaticky pronesl: „To je dobré!“ Král na to řekl „Ne, to NENÍ dobré!“ a přítele uvrhl do vězení.

Asi o rok později král lovil v oblasti, o níž měl vědět, že je lepší se jí vyhnout a raději zmizet. Chytili ho kanibalové a odvěkli ho do své vesnice. Svázali mu ruce, zarazili do země kůl, připoutali ho k němu a připravili hranici. Když přišli blíž, aby podpálili dřevo, všimli si, že králi chybí palec. Protože byli pověřiví, neshledli nikdy nikoho, kdo by měl nějakou tělesnou vadu. Krále tedy rozvázali a propustili, ať jde svou cestou.

Když se vrátil domů, vzpomněl si na událost, při níž přišel o palec, a pocítil výčitky svědomí kvůli tomu, jak se svým přítelem naložil. Šel za ním do vězení, aby si s ním promluvil. Řekl: „Měl jsi pravdu. Bylo dobré, že jsem si ustřílel palec.“ A vyprávěl svému příteli vše, co se právě stalo. „Velmi se omlouvám za to, že jsi byl tak dlouho ve vězení. Moje rozhodnutí bylo špatné.“ „Ne,“ odpověděl

<http://www.reformace.cz> nebo <http://www.hcjb.cz>

2 ZÁPAS O DUŠI

---

jeho přítel, „bylo to dobré!“ „Co tím myslíš, že 'To bylo dobré!?' Co může být dobrého na tom, že jsem svého přítele nechal sedět rok ve vězení?!“

A přítel odpověděl: „Víš, kdybych nebyl ve vězení, byl bych na tom lovu s tebou.“ Římanům 8,28 říká:

◆ **Víme, že těm, kteří milují Boha, všechny věci spolu působí k dobrému, těm, kdo jsou povoláni podle jeho předsevzetí.**

– Z internetu, přeložil Robert Hart –

Písmo netvrdí, že vše, co se nám v životě stane, je dobré nebo příjemné. Všichni víme, že v životě se dějí strašné věci, ať jde o ztrátu těch, které jsme měli rádi, o ztrátu zdraví, zaměstnání, majetku, rozpad manželství až po ztrátu svobody. V životě přijde tolik chvil, kdy nás napadne myšlenka – to není fér! Soudce vynese nespravedlivý rozsudek, vlády utiskují spravedlivé, sužují nás události, které by se stát neměly. Jak často cítíme bolest nad ztrátami životů a nepravostmi světa.

Přesto jedna věc odlišuje křesťany, kteří se octnou v nesnázích a jsou okolnostmi přivedeni k zoufalství, a ty, kteří čelí těžkostem života bez víry v Boha. Rozdíl v pohledu na totožné okolnosti spočívá ve víře, že vše a za všech okolností je pod bdělým dohledem svrchovaného Boha, který určité události dopouští, bez ohledu na jejich nepříjemný průběh, bez ohledu na bolest, kterou taková událost člověku způsobí, a bez ohledu na to, jakou ztrátu utrpí.

Máme skutečně takovou důvěru v Boha, která naši víru zachová za všech okolností? Není to jen teorie? Víme, že by to tak mělo být, ale kdo z nás takovou víru má? Sám musím přiznat, že jsou chvíle, kdy vidím jen to negativní a přestávám vidět dobro v Božím záměru v krizových životních situacích. A je docela možné, že během pozemského života nikdy nepochopím, jak právě negativní okolnosti mohou působit v konci konců dobro, které měl Bůh na mysli. Vše, co mohu v takové situaci udělat, je

důvěřovat Jeho slovu, které říká, že *všechny věci napomáhají k dobrému*. Možná, že právě tímto způsobem Bůh prohlubuje a upevňuje moji víru a charakter. Tragická a bolestná zkušenost také může znamenat, že budu ušetřen daleko větší bolesti v budoucnosti. Může to znamenat, že mě tato zkušenost přivede blíže k Bohu. Nevím, ale věřím, že Boží slovo je pravdivé, že nás nikdy nezklame, a že v každé zkoušce stojím na mé straně.

V Písmu je řada příkladů lidí, kteří zažili strašlivé události, které v konci konců vedly k dobrým koncům. Jób se naučil věřit skrze strašlivé osobní ztráty a utrpení, že Bůh má vše pod kontrolou a proto se Boha neptal – proč? Tyto těžké zkoušky prověřily víru Jóba a Bůh nahradil vše, co Jób ztratil.

Podobně Josef protrpěl kruté zacházení nejen z ruky svých bratrů, ale i těch, kteří nad ním měli moc. Nakonec to byl Bůh, kdo Josefa povýšil, aby vyvedl izraelský národ z egyptského otroctví. Josef měl příležitost rozpoznat Boží záměr a odpustit svým bratrům i všem, kdo se proti němu provinili. Oni zamýšleli zlo, Bůh zlo proměnil v dobro. A tak se Josef stal tím, kým ho Bůh chtěl mít – aby zachránil Izraelce ve zlých časech hladomoru a zajistil jim místo, kde mohli vzkvétat.

Vidíme dobrotu Boží ruky i ve chvílích těžkých zkoušek, nebo nás paralyzuje nedůvěra, pochybnosti, podezírání Boha, která nás v konci konců vede do stavu zoufalosti a deprese? Nebo vnímáme okolnosti jako prostředek, kdy Bůh zdánlivě negativní okolnosti proměňuje v něco dobrého, něco, co se může stát požehnáním pro tebe a ostatní? Náš život je otevřenou knihou svědectví o Boží moci. Nejsem představitelem postojů přehnaného optimismu za všech okolností. Prožívám smutek i bolest. Víím, že nedobré věci se stávají i Božím lidem. Ale Bůh je rozhodnutý, že i zlé události v našem životě promění k dobrému. Naše odpovědnost, ve světle Písma, je důvěřovat Bohu a nemít po-

chybnosti o Jeho záměrech. Jeho cíle jsou jasně vyjádřeny v Římanům 8:28:

- ◆ *Víme, že všechno napomáhá k dobru těm, kdo milují Boha, kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí.*

– Ronald Rushing –
Kazatel, El Camino Baptist, Tucson

LÁSKA BOŽÍ A LIDSKÁ

(Mt 22,34-40)

Když se jeden zákoník zeptal, jaké je největší přikázání, Pán Ježíš odpověděl:

- ◆ *Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání. Druhé mu podobné: Miluj svého bližního jako sám sebe. Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon a Proroci. (Mt 22,37-40)*

Podle Marka, Pán Ježíš k tomu dodal:

- ◆ *Většího přikázání nad tato dvě není (Mk 12,31)*

Ve spleti povinností, úkolů, odpovědností, kdy se snažíme řídit se Boží vůlí, kdy se ptáme, co a jak dělat, zůstávají dvě přikázání, na která se musíme soustředit. Měj rád Pána Boha a měj rád lidi. To je společný jmenovatel všech přikázání.

Biblické termíny

a) Starý zákon

Je mnoho hebrejských slov, která vyjadřují myšlenku lásky. Nejdůležitější z nich, použité více než 200 krát, je slovo „ÁHEB“, vyjadřující převážně lásku Pána Boha k člověku.

b) Nový zákon

V řečtině se používalo několik výrazů, z nichž se v bibli vyskytují jen dva. Nejčastějším slovem je nám známé „AGAPÉ“. Tímto slovem LXX (nejstarší překlad hebrejského Starého zákona do řečtiny) většinou překládá hebrejské slovo „ÁHEB“. Překladatelé LXX (Septuaginty) měli těžkosti při překládání slova ÁHEB. Nenacházeli řecký ekvivalent, který by vyjadřoval hloubku tohoto slova. Nakonec se rozhodli pro AGAPÉ, tedy pro slovo, které bylo před tím v řecké literatuře téměř neznámé. Agapé

v podstatě označuje lásku, která se vydává pro druhé a kterou si není možné zasloužit.

Druhým nejpoužívanějším slovem v Novém zákoně je sloveso „PHILEO“. To je láska, která vyjadřuje vřelý vztah a kterou je možné si získat.

Existují ještě dvě řecká slova pro lásku, která se však v Novém zákoně nikdy nikde nevyskytují. „STORGÉ“ – láska mezi členy rodiny a „EROS“ – láska sexuální.

Boží láska k člověku

Bůh je láska. Láska je podstatou jeho bytí. V Písmu není napsáno: „Láska je Bůh“, jako kdyby hluboký lidský cit byl totéž, co Boží láska. Ne, „Bůh je láska“, proto musí člověk nejdříve poznat Boha, aby mohl poznat, co je to opravdová láska. Boží láska dává člověku jistotu, že někam patří, poskytuje mu prostor k životu, opravdově se o něj zajímá, je vždy nezištným darem.

Lidská láska

V podstatě znamená dvě věci:

a) lásku k těm, kteří si ji zaslouží. Starověký filozof Platón řekl, že milovat můžeme jen ty, kteří si to zaslouží. Kdyby Pán Bůh takto ve své odvěké radě smýšlel, kdo z nás by před ním obstál?

b) lásku, která vyjadřuje touhu vlastnit. Základní rozdíl mezi lidskou a Boží láskou AGAPÉ je asi takový: Lidé mají druhé rádi láskou podmíněnou, kdežto Agapé je láska bezpodmínečná. Milujeme „protože“, kdežto Bůh miluje „navzdory“. Milujeme, protože nás něco nebo někdo přitahuje (osoba, příroda, věda, hudba, sport). Touto láskou můžeme milovat všechno, co je přitažlivé, krásné a hodnotné. Ať se jedná o osoby, nebo o věci. Můžeme mít rádi přírodu, protože je krásná. Můžeme milovat vědu, protože výzkum je napínavý. Můžeme milovat hudbu, protože nás uklidňuje. Můžeme milovat sport, protože nás láká pohyb. Stejně můžeme mít rádi i druhou osobu, protože je nám sympatická, protože má v sobě určité kvality. Máme rádi to, co je nám blízké, co nás naplňuje uspokojením, co bychom rádi vlastnili a co by-

4 ZÁPAS O DUŠI

chom neradi ztratili. Protože takový člověk v sobě obsahuje něco lákavého a pro nás cenného, chtěli bychom ho mít jen pro sebe.

Boží láska „AGAPÉ“

Agapé není láska k těm, kdo si ji zaslouží, ani to není touha vlastnit nebo přivlastňovat si. Je to láska, která si nevšímá zásluh, ale je ochotná dávat. Je to láska bezpodmínečná. Agapé ve své podstatě hledá nejlepší dobro těch, které miluje, aniž se ohlíží na osobní kvality nebo zásluhy. Agapé, to je aktivní, tvořivá láska. Její zdroj je v Pánu Bohu a skrze jeho Ducha i v člověku:

Odměnou za lásku je sám milovaný člověk. (Sv. Augustin)

Agapé zdůrazňuje více vůli než cit. Jde o praktickou lásku, ne citovou. Agapé, to je rozhodnutí vůle. Proto je možné tuto lásku přikázat. Pán Ježíš nám dal přikázání, abychom milovali jeden druhého. Jde o rozhodnutí, abychom s pomocí Ducha Božího milovali ty, kteří naší lásky nejsou hodni. A jen proto, že jde o rozhodnutí vůle, je možné tuto lásku přikázat.

1. Láska k Bohu

Láska k Bohu neplyne z přirozeného srdce člověka, ale je odpovědí na lásku Boží v Kristu, reakcí vyvolanou Duchem svatým, což se projevuje jako rozhodnutí žít pro Pána Boha s vděčností, poslušností a bázní.

2. Láska k člověku

Ta se projevuje ve čtyřech rovinách:

a) Láska k bližnímu

Přikázání lásky k bližnímu se vyskytuje v Písmu mnohokrát. Poprvé v Lv 19,18. Tento verš je pak několikrát citován v Novém zákoně. Apoštol Pavel napsal, že láska k bližnímu je naplněním zákona (Ř 13,8).

b) Láska ke křesťanům

V Ga 6,10 Pavel vede čtenáře k tomu, aby činili dobře všem lidem a nejvíce domácím víry. Křesťan má milovat svého bližního – čím širší okruh, tím lépe, ale především má mít zvláštní vztah a hluboký zájem o ostatní křesťany. Pán Je-

žíš dal učedníkům dokonce nové přikázání: „aby milovali jeden druhého tak jak On miloval je“. Přikázání lásky jednoho k druhému nebylo nové, ale milovat jeden druhého jako Kristus miloval církev, to bylo něco nového. Podle toho ostatní lidé poznají, že patříme Kristu, když budeme mít lásku mezi sebou. O lásce hovoří zejména apoštol Jan, který je autorem 4 novozákonních knih. Kromě toho najdeme výzvu k lásce ke spolevěřícím i v epištolách ap. Pavla. Pavel miloval své spolubratry v Kristu a rád slyšel o lásce svatých. Láska je rozlišujícím znamením církve Kristovy. Láska v církvi se nemůže odehrávat jen v neděli. Láska volá k většímu nasazení: zajímat se o lidi, ptát se na jejich život, všimnout si jich, zapojit se do menších skupinek, modlitebních sejití, zúčastňovat se společných akcí. Láska rozšiřuje srdce, takže je v něm místo pro více lidí. Kdo má srdce plné lásky k bližním, může oslovit neznámé a vydat se i tam, kam by jinak nešel. Pavel vyzývá korintské věřící:

◆ *...udělejte nám místo ve svém srdci! (2 K 6,13)*

A děkuje Bohu za jeho dílo:

◆ *...že dal Titovi do srdce stejně horlivý zájem o vás! (2 K 8,16)*

c) Láska v rodině

Manželé mají milovat své ženy tak, jak Kristus miloval svou církev. V Titovi 2,4 (a to je jediné místo v NZ) je psáno, že ženy mají milovat své muže. Pokud zanedbáme lásku v rodině, prohrajeme celou svou službu. Chováme se tak, že na nás vděčně a rádi myslí ti nejbližší?

d) Láska k nepřítelům

Láska Agapé nemůže být omezena jen na rodinu a církev, i když členové církve jsou naši nejbližší bližní. Teprve láska k nepřítelům je důkazem toho, že tu je opravdu láska. Pán Ježíš přikázal svým následovníkům milovat nepřátele (Mt 5,44):

- žehnejte těm, kdo vás proklínají
- dobře číňte těm, kdo vás nenávidí
- modlete za ty, kdo vás hanobí a pronásledují

Pán Ježíš řekl, že je docela přirozené, když milujeme ty, kdo nás milují, ale milovat své nepřátele, to je cesta nadpřirozená, kterou nám ukazuje sám Pán Bůh, který sesílá déšť na spravedlivé i nespravedlivé.

Závěr

Pán Bůh je ve své podstatě láska a prokazuje ji těm, kdo si ji nezaslouží. Na základě této Boží lásky je člověk vyzván, aby miloval bližního, dokonce i nepřátele, který si to také nezaslouží. V konfliktech, tam, kde chybí snaha odpustit a ochota sloužit, je dobré si položit otázku: Jaký mám vztah k ostatním ve sboru, miluji bratra (nebo sestru)?

Když slyšíme chronické stížnosti na druhé lidi, můžeme se zeptat sami sebe: co dělám sám, abych mohl vyjádřit zájem a ochotu ke sblížení s ostatními? Často stačí tak málo! Stačí se usmát, pozdravit, prohodit pár slov a ledy začnou tát. V manželství, které prožívá krizi, se můžeme zeptat – Miluješ svou ženu? Miluješ svého manžela? Jak dlouho nosíš ve svém srdci nevraživost, pomstu, lhostejnost? Nosíš ve svém srdci lásku, která nečeká, až si druhá strana zaslouží odměnu, až bude nositelem nějaké kvality, kterou pak oceníš tím, že ji budeš mít rád? Citát: „Mít rád lidi a milovat lidi to je celé tajemství a snad jediný recept na štěstí.“

– Daniel Heczko – CB Dejvice

SÍLA ODPUŠTĚNÍ

Hněv zotročuje, odpuštění osvobozuje

Anton Kner, nemocniční kaplan na Klinice psychiatrie a neurologie v Untermarchtol, dobře věděl, jakou moc má odpuštění, když napsal:

Svět bude lidštější, život šťastnější, budeme-li se snažit zachovávat pokoj a odpouštět si, když jsme chybili. Není nic horšího pro vzájemné soužití než nedostatek ochoty ke smíření. Lidé by byli ušetřeni trápení a osamělosti, k mnohému bezpráví by nedošlo, kdybychom nepřipustili, aby člo-

věk skončil bez ujištění, že chceme být zase zadobře. Nikoho nesmíme nechat v nejistotě, zda jsme mu odpustili, zda je vše opět v pořádku. Teprve v odpuštění projeví láska svou pravou velikost. Není asi člověk, který by si nikdy, nikde, u nikoho něco nerozlil. Co potřebujeme k tomu, abychom mohli nadále lidsky žít, je osvobozující slovo odpuštění, nesené láskou a náklonností. Láska spočívá v tom, že člověk má druhého rád přes jeho chyby, nebo dokonce pro ně.

Možná se i vám zdá, že síla se spíše vztahuje k hněvu a nenávisti než k odpuštění. Síla provází spíše výbuchy zlosti, kdežto odpuštění připomíná rezignaci, ne-li dokonce zbabělost. Není tomu tak. Všemohoucí Bůh tím, že nám odpustil, se nestal méně všemohoucím. Vždyť to přece nebyl projev slabosti, když obětoval jednorozeného Syna za naše hříchy!

Nejhorlivější učedník Petr měl také problémy s odpouštěním. V jeho otázce zaznívá údiv nad tím, že by měl „až sedmkrát“ za den někomu odpustit. Odpověď, jaké se mu od Ježíše dostává, je šokující:

◆ *Pravím ti, ne sedmkrát, ale až sedmdesát sedmkrát. (v.22)*

„Sedmdesát sedmkrát“ je něco jako ležatá osmička. Pán Ježíš nás nenechává na pochybách, že odpouštět má být pro nás tak přirozené, jako pro slunce svítit a hřát. Určitě to není snadné. Pomůže nám v tom změna postoje – nedívejme se na lidské poklesky, na křivdy, které nám působí, ale dívejme se na Boží lásku a dobrotu. To měl na mysli apoštol Pavel, když psal křesťanům v Efezu:

◆ *...odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám. (Ef 4,32)*

– J. J. –

- Co mě nejvíc zraňuje? Jak dlouho se musím léčit, než se odhodlám k odpuštění?
- Zažil(a) jsem stav, kdy mě Boží láska tak naplní, že na pocit ukřivdnosti už nezbude místo?

Čtěte: Matouš 18,18-22.

6 ZÁPAS O DUŠI

– *Nová naděje na každý den* – 3/2005
*Nová naděje je křesťanská organizace
pro pomoc dětem, mládeži a rodinám.
NN vydávala 14 let oblíbený
Deník mladých, od roku 2005
pod novým názvem
Nová naděje na každý den:
P.O. Box 532, 636 00 Brno,
tel. 548.212.290
e-mail: novanadeje@novanadeje.cz*

CÍRKEV JAKO VÝKLADNÍ SKŘÍŇ

A. Loisy:

„Ježíš hlásal příchod Božího království. A co přišlo, byla církev ...“

Církev, to nešťastné slovo ... V češtině zní trochu jako škvíra, trochu jako rakev. Německé Kirche a anglické church nezní o nic líp. Chrchlání, chrochtání. Slovíčko, které i svým zvukem vzbuzuje rozpaky. A co teprve svým obsahem ... Zní to tak neuvěřitelně, že Bůh, Stvořitel a Pán vesmíru spojuje své jméno, svou reputaci na této zemi s tou prazvláštní skupinou podivínů a ztroskotanců; se mnou, s tebou:

- ◆ *Není mezi námi mnoho moudrých ani mnoho mocných ani mnoho urozených podle lidského soudu ...*
(1. Kor 1,26)

A přece, už Mojžíšovi Bůh vysvětluje, že chce mít na této zemi „zvláštní lid Páně“ (Ex 19,5), aby mu byl „chválou, věhlasem a okrasou.“ (Deut 26,19) Jak pravdivá jsou slova spisovatelky Dorothy Sayersové, že největším Božím pokorením nebylo sestoupit v lidské podobě na zem, ale spojit svou pověst, svou prestiž, své renomé s viditelnou obcí věřících, s lidmi jako jsme já a ty. Ano, Bůh, ačkoli ví, co jsme zač, ví o našich selháních a tajných hříších, ví o všem, co církev v jeho jménu napáchala, a vždycky to věděl, nazývá církev svým stádem, svou vinicí, svou nevěstou, svým tělem tady na zemi. Ano, přistoupil na tuto hazardní hru, na tento „šílený experiment“ (C.S. Lewis), že nevěřící obyvatelé této země

si budou utvářet představu o Něm podle nás, slabých, chybných lidiček, co chodí v neděli do kostela. Máme být jeho výkladní skříň, jeho pouliční reklamou, rozvodným potrubím jeho pravdy a jeho lásky v zahradě tohoto světa.

Myslím, že nejsem sám, kdo prožil hrozné, zdrcující zklamání z církve. Komu pokrytectví a prázdná náboženská církevní provozu nejednou zpochybnil základní kameny víry. A právě v takových chvílích jsem si uvědomil dvě věci. Zaprvé Bůh věděl, co jsme my křesťané zač, věděl o křížáckých výpravách, o pogromech ve jménu Krista, věděl o tom, jakou karikaturu z jeho evangelia křesťané udělají, a přesto „do toho šel“. Přesto chce mít na této zemi Svou církev, přesto ji miluje, přesto se nestydí být s ní spojován. (Žid 2,11) Jestli je církev dost dobrá pro Něj, kdo jsem já, aby nebyla dost dobrá pro mě?! Abych nad ní ohrmoval nos?

A zadruhé vím až moc dobře, že tak jako je mi bratr XY nesnesitelný a jako mě chování sestry Q dohání k zuřivosti, jsem i já svými špatnými vlastnostmi kamenem úrazu a pokušením pro víru jiných křesťanů. Jsem na stejné straně barikády. I kvůli mně je křesťanství nevěrohodné pro ty, kdo jej pozorují zvnějšku. To si připomínám, když mám chuť nad církví zlomit hůl nebo pohrdat „maličkými bratřími“.

Překonat zklamání z církve ovšem rozhodně neznamená rezignaci. Církev, to je úkol, jak říká moudrý bratr Jech. Ecclesia semper reformanda, stále se má měnit, růst k Boží slávě. Jak říká klasik, církev je nejprve nemocnicí, potom školou, potom armádou. Milosrdným špitálem pro zraněné hříšníky, nalézající spasení, školícím střediskem pro pilné učedníky, bojovým útvarem pro bohatýry v plné Boží zbroji (Ef 6,13nn) a ženy statečné. (Př 31,10nn)

Nemá setrvávat ve stadiu nemocnice, věčně „eldéenky“. Vždyť posláním Božího lidu je vzbudit v lidech touhu „okusit a poznat, že Hospodin je dobrý“ (Ž 34,9). Ano, pro Boží lid platí zaslíbení, že

- ◆ *jejich potomstvo bude známé mezi pronárody a jejich potomci uprostřed národů. Všichni, kdo je spatří, rozpoznají na nich, že oni jsou to potomstvo, jemuž Hospodin žehná.*
(Iz 61,9)

Boží víze pro církev je veliká a slavná, chce z nás mít svou výkladní skříň, tak aby se „...deset mužů z pronárodů pevně chopilo cípu roucha jednoho věřícího a řekli: „Půjďme s vámi, slyšeli jsme, že s vámi je Bůh.“ (Za 8,20-23) Smíme-li se spolehnout na Boží věrnost, na jeho přepevná zaslíbení, pak i navzdory lidské slabosti Boží lid naplní své poslání. Zadáání úkolu, jímž je církev, je tím pádem zcela jasné. Má být znamením naděje, šípem vystřeleným z budoucnosti (Moltmann), předzvěstí nebeských darů, ano, má být výkladní skříň nebe.

Je-li tomu tak, nemůžu církev nemilovat, nemůžu než jí ze všech sil sloužit, nemůžu než okouzleně žasnout, jaké zázraky v ní Bůh působí a s nadějí vyhlížet, jaké ještě větší zázraky připravuje.

– Pavel Hošek –

(Autor vyučuje na ETS)

Bratrská rodina CB, 2005/10, str. 2 a 3

ORIGINÁL, NEBO PADĚLEK?

Prof. Dr. Eta Linnemannová

*Historicko-kritická teologie
ve světle Bible – Recenze:*

Moje NE historicko-kritické teologii vychází z mého ANO našemu obdivuhodnému Pánu a Spasiteli Ježíši Kristu a slavnému vykoupení, které i za mne dovršil na Golgotě.

Tato rozhodná slova vyjádřila autorka v úvodu své knihy. Jako žákyně R. Bultmanna, E. Fuchse, F. Gogartena a G. Ebelinga byla velmi úspěšnou řádnou profesorkou teologie na univerzitě v Braunschweigu, čestnou profesorkou NZ na teologické fakultě Philipsovy univerzity v Marburgu a členkou Společnosti pro studium NZ. Těšila se rostoucím

uznání svých kolegů. Byla přesvědčena, že svou teologickou prací slouží Bohu a přispívá k hlásání evangelia. Nakonec na základě pozorování, informací a vlastního poznání musela uznat, že z této „vědecké práce s biblickým textem“ za stálého proškrtávání některých pasáží nemůže vzejít žádná pravda a že taková práce hlásání evangelia neslouží. Toto prohlédnutí ji přivedlo do hluboké frustrace. Nakonec k ní Bůh promluvil slovy jednoho bratra a s pomocí velké Boží milosti a lásky odevzdala svůj život Ježíši.

Náhle mi bylo jasné, že jsem byla pro své studenty slepým vůdcem a činila jsem za to pokání.

Pak stála před rozhodnutím:

Zda dál kontrolovat bibli svým rozumem, či nechat Ducha svatého, aby proměnil mé myšlení. Jasně jsem ve svém srdci poznala, a to nikoli prostřednictvím lidských řečí, nýbrž svědectvím Ducha Svatého, že můj zvrácený život byl hříchem, a jsem ráda a vděčná, že mi tato vina byla odpuštěna, protože Ježíš ji vynesl na kříž. Proto říkám NE historicko-kritické teologii. ... Nezvratně považuji za odpad vše, co jsem učila a napsala předtím, než jsem Ježíši odevzdala svůj život.

V první části knihy „Poznámky ke studiu historicko-kritické teologie“ uvádí zásady teologie jako vědy a ve dvanácti bodech ukazuje, jak se teolog staví nad Boží slovo a neuznává jeho inspiraci Duchem svatým. Pak popisuje, jak vypadá v praxi studium podle zásad historicko-kritické teologie a jaké jsou důsledky. V druhé kapitole „Víra teologie a teologie víry“ konstatuje:

Rozum je nadřazován Písmu svatému. Rozum rozhoduje, co je v Písmu pravda a skutečnost, co je jisté, pravděpodobné, málo pravděpodobné nebo se vůbec nestalo. Rozum rozhoduje, zda se máme dívat na Boha jako na jednající a hovořící subjekt, nebo máme-li co do činění jen s lidskými představami a pojmy Boha. Základem způsobu práce historicko-

8 ZÁPAS O DUŠI

ko-kritické metody je řada předsudků, které samy nejsou výsledkem vědeckého zkoumání, ale dogmaty, články víry, jejichž podkladem je absolutizace lidského rozumu jako kontrolního orgánu.

V kapitole „Způsob myšlení historicko-kritické teologie“ připomíná, že nezaujatý čtenář je sváděn k domněnce, že musí vzít na vědomí jako skutečnost, že bible je jen dílo lidského ducha. Cituje teologa Kummela:

Spisy shrnuté do NZ jsou svou dějinnou povahou doklady antických dějin náboženství, sepsané v mrtvé řeči a pro nás už dnes o nepřístupném světě pojmů a představ. Proto mohou promluvit jen cestou dějinného bádání a jen takto lze přibližně pochopit, co tím autoři mínili.

Ona k tomu poznamenává:

To je přišerné! Kniha Nového zákona, která mluví o našem vykoupení, je sbírka dokladů antických dějin náboženství! Tímto způsobem se popírá Duch svatý a odporuje se Ježíši, který řekl:

- ◆ *Velebím tě, Otče, Pane nebes i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a chytrými, a odhalil jsi je maličkým. Ano, Otče, tak se ti zalíbilo. (Mat. 11, 25)*

V kapitole „Exkurs: Svádění“ vyjadřuje rovněž myšlenku, která je vlastně prosbou za historicko-kritické teology:

Kéž by jim Bůh dal milost k pokání, aby přestali svůdně nutit duše jim svěřené vydat se do závislosti na systému, který metodicky vychází z předpokladu, jako by Boha nebylo, a je tedy ateistický a antikřesťanský.

V kapitole „Bible a moderní člověk“ ukazuje, jak dnešní moderní člověk je plný okultního myšlení, závislosti na horoskopu a pověrách, plný magie a mnohých okultních praktik, podobně jako ve starověku. Je to stále tentýž duchovní zápas mezi všelijak maskovanou satanskou lží a pravdou Božího slova.

V poslední kapitole „Boží slovo“ zdůrazňuje, že Písmo svaté je knihou inspi-

rovanou Duchem svatým, je nerozdělitelným, identickým a dobově nepodmíněným Božím slovem, je postačujícím Slovem pro spasení, je účinným a jasným zrcadlem živého, zachraňujícího Boha. Končí větou:

Opravdová znalost Písma vede k uctívání Boha v Duchu a v pravdě.

Kniha má 84 stran. Vydala ji Matice cyrilometodějská s.r.o. Dolní náměstí 24, 771 11 Olomouc, tel.: 587 405 431.

Obsah této knihy je velmi aktuální.

– Mgr. St. Kaczmarczyk –

MŮŽEME DŮVĚŘOVAT BIBLI?

CO JE TO TEOLOGIE?

Definice termínu

Ve starověkém Řecku byl každý příběh mající za téma bohy teologií. Každý, kdo psal o bozích, jakkoli byl fantaskní, absurdní, obscénní nebo seriózní, byl teolog! Existovaly stovky teologií a teologií spekulujících, představujících si, vysmívajících se a idealizujících podle své chuti. Moderní svět mě svádí k myšlence, že se tato definice vrátila! Jsme obklopeni pohybujícími se stíny lidských spekulací.

Stalo se tedy nezbytným, aby seriózně uvažující lidé již více nedovolovali, aby teologie byla vlastnictvím vypravěčů pohádek. Filosof Aristoteles (385-324 př. Kr.) se svou silnou myšlenkou prvotní příčiny či prvotního hybatele, na kterém závisel celý proces vývoje vesmíru, viděl teologii jako studium bytí a existence. Zachránil teologii jako koncept od horečnatých představ vypravěčů příběhů a zúžil ji do spekulativních teorií filosofů. Teologie se stala na intelektuální úrovni seriózní, ale masám nepřislušnou.

Vtělení Syna Božího způsobilo zájem křesťanů o teologii. Pro rané církevní otce byla teologie především zájmem o osobu Krista, jeho božství a podstatu. Hyppolitus (asi 170-236), nadšený vyhledávač sporu o christologii, argumentoval tím, že Kristus byl „teologizován“ od prv-

ZÁPAS O DUŠI 9

ních dnů. Zájem Janova evangelia a jeho epištol o osobu Krista vynesl Janovi titul „teolog Jan“. Teologie byla ekvivalentem k christologii – studiu toho, kým Ježíš je – a dávala přednost především jeho Božské podstatě před lidskou.

K modernímu použití termínu „teologie“ se dostáváme s Abelardem (1079-1143). Byla studiem náboženských pravd obecně. Zahnovala jak bytí a existenci Boha, tak christologii, ale i mnoho dalšího. Předmětem teologie se stala celá náboženská sféra.

Definice teologie jako studia náboženství je nicméně neodpovídající a zavádějící. „Náboženství“ je velice široký pojem. Odkazuje k široké škále názorů. Předmět náboženství by mohl zahrnovat celou starořeckou teologii i teologie dalších národů, všechny spekulace filozofů, všechna náboženství světa a všechny lidské výklady, které se vztahují k náboženským ideám. Studium náboženství se stává zkoumáním toho, čemu lidé věří, všech chybných lidských domněnek a spekulací i jakékoliv pravdy, která by mohla existovat.

V moderním světě se studium náboženství stává srovnáváním náboženství, filozofických spekulací a studií lidských představ o spiritualitě a religiozitě. Většina náboženství není studijním předmětem pro teologii, protože je vytvořena člověkem a je zaměřena na člověka, zatímco teologie se soustředí na Boha.

Pozdější pisatelé definovali teologii jako studium víry. Tato definice je však poznamenána stejným nedostatkem jako ta předchozí. Víra je subjektivní; pravda je objektivní. Studium víry se soustřeďuje na člověka, na to, čemu člověk o Bohu věří. A protože je zde mnoho názorů na Boha, je jasné, že mnohé z nich jsou nesprávné. Pravda je jedna; zato existuje mnoho forem omylů. Pravá teologie nemůže být studiem toho, co si myslí člověk; pak by se nelišila od filozofie. Odhalovala by pouze člověka, ne Boha.

Může být pouze jedna teologie, jedna pravda o Bohu. Teologie musí být

studiem Boha, a to do té míry, do které se sám Bůh člověku zjevil. Teologie není studiem lidských spekulací. Je studiem Božího sebezjevení.

Aby teologie mohla existovat, musí být tři věci realitou.

Za prvé, musí existovat Bůh, o kterém by mohla existovat fakta.

Za druhé, *tento Bůh se sám musí dát člověku poznat*. Musí proběhnout zjevení. Nezjevený Bůh je neznámý Bůh. To, co není zjeveno, může být pouze objektem spekulací, ale nikdy zde není jistota, že je to pravda. Bez zjevení jsou sice filozofie, náboženství a víra možné, ale všechny pouze jako nepotvrditelné lidské spekulace. Bez zjevení není teologie. Jestliže neexistuje zjevení, neexistují fakta o Bohu.

Za třetí, člověk musí mít schopnost přijmout takové zjevení, rozumět mu a používat ho. Člověk musí mít náboženské a rozumové schopnosti. Zjevení, které by nemohlo být přijato a které by bylo nesrozumitelné a nepoužitelné, by bylo neužitečné a spíš než zjevením by bylo skrytím Boha. Člověk, který by přenášel nějaký program, a nedovolil by nikomu, aby ho přijal, by zesměšňoval ostatní i sám sebe. Stejně tak Bůh, který předává zjevení, tak musí činit se záměrem umožnit člověku takové zjevení přijmout. Teologie je studium zjevené pravdy o Bohu. Jak uvidíme, křesťané věří, že zjevení, které Bůh dal, je přesně zaznamenáno v bibli. Teologie je proto studiem bible jako neomylného záznamu Božího zjevení.

Správné postoje k teologii

Předpokládejme nakrátko, že Bůh existuje, že zjevil pravdu o sobě a že člověk je schopen tuto fakta přijmout a rozumět jim – to znamená, že budeme předpokládat, že existence teologie je možná. Jaký postoj bychom měli k takovému zjevení zaujmout?

1. Jsme příjemci zjevení, ne jeho soudci

Přírodovědci se nemusí líbit barva, vůně nebo tvar každé květiny, kterou zkoumá, ale zdaleka by překročil svou

10 ZÁPAS O DUŠI

pravomoc jakožto vědec, kdyby jen kvůli svému vkusu a svým předsudkům žádal o vymazání tohoto druhu z atlasu rostlin! Přírodovědec musí studovat rostliny, které existují, a ne rozhodovat o tom, které by neměly existovat. Vědecký postup požaduje, aby byla fakta studována, ne aby ta, která se nehodí byla vyřazena.

Stejným způsobem musí člověk studovat teologii. Ne jako soudce, který ignoruje to, co v Božím zjevení sledává odporným a nepřijatelným a přijímá jen to, co neodporuje jeho představám. Člověk musí přijímat zjevení takové, jaké je. Nemá zavrhnout zjevení jen proto, že se mu nelíbí. Úkolem teologa je studovat to, co Bůh zjevil a ne vyjadřovat své vlastní závěry. Když se od zjevených faktů odkloní k vlastním soudům, odklonil se od pravého předmětu teologie – zjevených faktů – ke svým osobním názorům – jinými slovy, k osobnímu náboženství.

Když v naší analogii přejdeme od přírodovědce k novináři, opět uvidíme, proč by teolog neměl být soudcem, ale pouhým reportérem faktů. Jak často slyšíme stížnosti, že novináři napíšíou po rozhovoru zprávu, která vůbec nebyla založena na tom, co bylo řečeno! Když reportér přidá nebo ubere z rozhovoru proto, aby se rozhovor stal senzačnějším a vhodnějším pro noviny, pak ti, pro které má pravda hodnotu, na něj pohlížejí s pohrdáním. Teolog zcela překračuje svou pravomoc a prokazuje značný stupeň arogance, když naslouchá tomu, co Bůh zjevuje, a rozhodne se, že to potřebuje být „opraveno“, než se to může poslat dál. Teolog by neměl vymýšlet domněnky, ale měl by pouze rozebírat a vysvětlovat pravdu.

Od botaniků a novinářů se obraťme k fyzikům. Jestliže fyzikové čelí potřebě definovat světlo, popisují ho jako vlnění i částice, i když uznávají, že takový popis je logicky neslučitelný. Fyzikové obhajují antinomií – což znamená, že existují dvě pravdy, které si navzájem zjevně odporují, ale přesto drží při sobě. Popřít možnost antinomie (protikladu) by v mnoha

oblastech vědění znamenalo zavřít oči před fakty. V Božím zjevení se také nacházejí prvky antinomie – pravdy, u kterých nemůžeme nalézt způsob, jak bychom je navzájem usmířili – ale přiznat existenci antinomií v Božím zjevení je chvályhodnější, než odstranit jednu stranu antinomie nebo obvinít Boha z iracionality. Bůh jsou tři, ale i jeden. Kristus je lidský, ale i božský. Bůh je svrchovaný a člověk nese zodpovědnost. Víme to, protože nám to Bůh zjevil. Teolog by takové skutečnosti neměl popírat jen proto, že je nemůže vysvětlit!

Když se člověk ustanoví soudcem Božího zjevení a chce působit jako jeho editor a upravovat jej podle svých vlastních představ, pouze ukazuje svou vlastní aroganci tím, že popírá omezenost svého myšlení a staví se na místo náležející Bohu. Takový člověk není teologem, ale humanistou.

2. Božimu zjevení nikdy neporozumíme dokonale

Jedna věc je vlastnit dokonale zjevení a zcela jiná věc je tomu zjevení dokonale rozumět. Nikdo mu dokonale nerozumí. Základním principem každého teologa by mělo být, že, chce-li porozumět zjevení, které nám Bůh dal, by měl hledat pomoc u Boha. Nepožádáme snad o výklad pomoc umělce, když chceme porozumět jeho malbám, nebo o radu autora při interpretaci jeho díla? Může být při interpretaci zjevení ignorována rada „Zjevovatele“?

Jakkoli je člověk, který se snaží interpretovat Boží zjevení, pokorný a uctivý, jakkoli se namáhá, aby vyloučil sporné otázky a náznaky sektářství, přesto se ve všech interpretacích nalézá určitý stupeň subjektivity a slabosti. Proto je třeba, aby se nechal vést dvěma principy, které musí mít neustále na zřeteli.

Za prvé, nesmí přistupovat k interpretaci zjevení spoután tradicemi minulosti. Tradiční interpretace může být důležitá a správná, ale také může být beznadějně chybná. Časem prověřené tradice mohou být tradičními chybami.

Za druhé, nesmí přistupovat ke zjevení s tím, že opovrhne interpretacemi ostatních. Je velice domýšlivé myslet si, že jenom já jsem správně porozuměl pravdě, zatímco ostatní tomu nerozuměli a mýlili se. Nové teologické myšlenky jsou často chybné. Historie sekt to dokazuje.

Pokora teologa nabádá, aby hledal pomoc Boha a pomoc těch, kdo hledali Boží radu, když se snažili porozumět Jeho zjevení. Soběstačnost v teologii vede ke katastrofám.

3. Zjevení musíme používat pro účely, ke kterým bylo určeno

Jsme povoláni, abychom byli teology, ne teoretiky. Teologovi hrozí vždy nebezpečí, že bude studovat Boží zjevení jako akademické cvičení. Znalosti o Bohu, které nevedou k poznání Boha, nepřinášejí žádný užitek. Shledali bychom velice zvláštním, kdyby někdo zasvětil svůj život studiu nějakého člověka, aniž by projevil zájem setkat se s ním. Stejně je to s teologem a Bohem! Teologie nemůže být pouze studiem toho, co vzešlo od Boha, ale musí nás k němu vést.

I když teologie nesmí být zaměřována s náboženstvím a vírou, měly by náboženství a víra být jejím výsledkem. Je nestoudné, že stvoření přijme zjevení od svého Stvořitele a projeví o něj pouze teoretický a intelektuální zájem. Je to jako kdyby obdarovaný přijal dar, ale nikdy by z něj nesundal balící papír a jednoduše by se něj díval, aniž by jej kdy otevřel.

Existují také teologičtí teoretici jiného druhu. Používají Boží zjevení jako odrazový můstek pro své vlastní spekulace. Zdá se, že Bůh jim toho nezjevil dost. Musí strkat nos do věcí skrytých a spekulovat o neznámém. To je vysoká forma pohrdání Božím zjevením. Je to, jako kdyby člověk sundal z poličky velikou bibli ne proto, aby ji četl, ale aby se na ní postavil, když se chce podívat z okna ven, kam jinak nedosáhne!

Teoretické spekulace nejsou teologií. Jsou filosofií. Nepoužitě zjevení není teologií. Je to teorie. Pokud Boží zjevení

neurčuje meze našeho myšlení a pravidla našeho života, je užíváno nesprávně.

Přístupy k teologii

Jelikož je teologie studiem faktů zjevených Bohem o sobě samém a o jeho vztahu ke všemu ostatnímu, tak existují dvě oblasti studia, které se k teologii v pravém smyslu slova vztahují. Na jedné straně teologických studií máme apologetiku, která je učením o racionálních argumentech, kterými lze demonstrovat, že věřit v Boha a jeho zjevení je rozumné. Na druhé straně máme historickou teologii, což je učení o tom, jaký vývoj prodělala interpretace zjevení během staletí od doby, kdy bylo zjevení dáno. Apologetika se ptá: „Je rozumné, aby člověk věřil v takové zjevení?“ Historická teologie se ptá: „Jakým způsobem člověk interpretoval toto zjevení?“

Teologie v pravém smyslu slova byla tradičně rozdělena na čtyři části. Je politováníhodné, že byly často vnímány jako čtyři rozdílné disciplíny. Přitom jsou vlastně jednou disciplínou rozdělenou na čtyři příbuzné části. Ani jedna část není bez těch ostatních kompletní. Zanedbání jakékoliv části přináší deformaci a nerovnováhu.

1. Boží zjevení musí být studováno exegeticky (výkladově)

Každé slovo, každá věta, každý odstavec, každý oddíl atd., je třeba pečlivě prostudovat v jejich bližším a širším kontextu. Někteří z nejlepších teologů začínali jako profesori exegeze. Teologie zjevení může vzniknout pouze z formy, ve které bylo zjevení dáno. Exegetická teologie požaduje detailní studium zjevení v takové formě, v jaké bylo dáno.

2. Boží zjevení musí být studováno chronologicky

Chronologická teologie (neboli biblická teologie, jak je někdy nazývána, což je ovšem nepřesné označení) bere v úvahu skutečnost, že Bůh své zjevení nedal celé najednou, ale během určitého časového úseku. Svůj charakter a své cesty uváděl ve známost postupně. Chronologická teologie kopíruje vývoj tohoto Božího odhalování.

12 ZÁPAS O DUŠI

3. Boží zjevem musí být studováno tématicky

Je třeba pochopit všechno, co je vyučováno o určité oblasti Božího „sebezjevení“ a každé takové samostatné téma je třeba vztáhnout ke všem ostatním tématům. Celý tento přehled učení, a to jak je uspořádaný po částech, i jako celek, je oblastí systematické teologie.

4. Boží zjevení musí být aplikováno do současné situace

Poté, co jsme objevili, co je pravda, je třeba ji uplatnit. To je praktická teologie. To je účel, na kterém se všechny ostatní části teologie podílejí, a cíl, ke kterému vedou.

To vše může být ilustrováno na příkladu vesty nebo svetru. Představme si muže, který má na sobě svetr se složitým vzorem. Můžeme se soustředit na detaily vzoru (exegetické studium). Můžeme uvažovat o tom, jak by vzor vypadal, když bylo upleteno deset řad, když bylo dokončeno padesát a sto řad (to je chronologické studium). Můžeme se podívat na dokončený výrobek po částech – rukávy, přední díl, zadní díl – nebo jako na celek (systematické studium). Můžeme si ho obléci, aby nás zahřál (praktické studium). Čtyři studia nám dohromady dají celkový obrázek. Každé jedno z nich nám dává pouze částečný obraz.

Existují snahy, udělat z těchto čtyř částí teologie protivníky nebo oddělené disciplíny. Takové snahy by měly být vyloučeny. Má-li se zabránit nerovnováze, pak každá část teologie potřebuje ty ostatní. Jediná teologie, která vychází ze studia jediného zjevení jediného a pravého Boha, nás ve svých částech učí mnohé z toho, co potřebujeme znát. I když nikdo teologii nemůže plně porozumět, neměl by dojít k závěru, že teologie pro něj není důležitá. Teologie je studium toho, co nám Bůh zjevil, aby to bylo k našemu současnému a věčnému užítku. Toto zjevení nám bylo dáno v bibli.

Ukázka z knihy

Můžeme důvěřovat bibli?

Robert J. Sheehan

Obsah: Co je teologie • Sebezjevující Bůh • Zvláštní zjevení • Kánon Písma a jeho autorita • Přístupy k Bibli • Originální text Písma • Překlad Písma • Dostatečnost Písma • Dodatek I: Pokračování proroctví • Dodatek II: Zásady správné přípravy kázání 230,- CZK, 184 stran, formát A5, měkká vazba, název originálu: The Word of Truth.

<http://www.poutnikovacetba.cz>

NENECHAT SE UNÁŠET PROUDEM

Židům 2:1-4

Nedávno jsem četl, že se cyklista Lance Armstrong, vítěz Tour de France, rozvádí se svou manželkou. V článku bylo řečeno, že v jeho životě sice v současné době není žádná jiná žena, ale že jeho cyklistická kariéra mu zabírala tolik času, že mu na manželství nezbyval žádný.

Troufám si předpovědět, že si Armstrong, až se za nějakých pětadvacet let ohlédne za svým životem, řekne: „Byl jsem hlupák, že jsem jemu sportu obětoval rodinu.“ V tuto chvíli však pro slávu a úspěch nevidí, o kolik plnější hodnotu má trvalý a láskyplný manželský vztah.

V životě se snadno necháme zaujmout aktivitami, které právě vypadají velmi důležitě, i když z hlediska věčnosti jsou zanedbatelné. Každý z nás má denně jen tolik a tolik času, a když se soustředíme na tyto zdánlivě důležité záležitosti, znamená to mimo jiné, že zanedbáváme záležitosti, které mají obrovský význam z hlediska věčnosti. Když nás kvůli nim trápí svědomí, což svědomí vždycky dělá, obhajujeme své momentální priority tím, že říkáme: „Jednou se na záležitosti, které jsou důležité pro věčnost, podívám, ale teď na to nemám čas.“ Jenže taková nesplněná předsevzetí mohou skončit věčnou katastrofou.

ZÁPAS O DUŠI 13

Jedinou jistotou lidské existence je smrt. Jak poznamenal George Bernard Shaw: „Statistika úmrtnosti je docela ohromující: umírá každý první člověk.“ Vzhledem k tomu, že nás všechny čeká smrt, člověk by čekal, že všichni budeme žít s výhledem na věčnost, ale není tomu tak. Naši pozornost od ní odvádějí jiné naléhavé záležitosti. „Napřed musím dodělat školu.“ „Potřebuji si v zaměstnání zajistit pevné postavení.“ „Až vychovám děti, pak si konečně udělám čas ...“ Tyto naléhavé věci jsou mnohdy dobré a důležité, ale snadno se stane, že vytěsní to nejdůležitější. V důsledku toho jsme i my, kteří pravdu evangelia známe, neustále v nebezpečí, že se necháme unášet proudem.

Autor Listu Židům se v první kapitole zabýval výlučně povýšením Božího Syna, Pána Ježíše Krista, na první a nejvyšší místo. Až dosud nevedl jedinou aplikaci ani nevyslovil žádné napomenutí. Nyní však svou argumentaci jako svědomitý pastýř přerušuje, aby to, co zatím napsal, uvedl do praxe. Náš text je prvním z pěti varovných oddílů v tomto listě. Tato varování jsou adresována vyznávajícím křesťanům, kteří byli členy církve. Autor píše v první osobě množného čísla („musíme“, „slyšeli jsme“, „abychom nebyli“, „mohli bychom“, „my“, „pohrdneme-li“, „nám“) a ztotožňuje se tak se svými čtenáři. Čelil stejným pokušením jako oni. Nežil ve věži ze slonoviny, nebyl imunní vůči těmto nástrahám. Promlouval jako každý věrný pastýř, který káže v první řadě sám sobě, když káže svému sboru. Nebezpečí, se kterým zápasil, bylo toto: Buď se následkem nedbalosti necháváte od svého spasení unášet, nebo rostete v důsledku cílevědomého úsilí a pozornosti. Protože nikdo neroste náhodou. A protože se nám dostalo tak velikého spasení, musíme si dát pozor, aby nás od něj neodnesl proud.

Text můžeme rozdělit na tři body:

1. Spasení, které Kristus nabízí, je nevýslovně veliké.

Autor listu je nazývá „*tak slavným*

spasením“ (2:3) či „tak velikou záchranou“ (KMS). Udává čtyři důvody, proč je tato záchrana tak nevýslovně veliká.

1.A Spasení je veliké, protože je právě tím, co každý potřebuje víc než cokoli jiného.

V církevním prostředí házíme slůvkem „spasení“ tak často, že pro nás málem ztrácí svůj skutečný smysl. Ale ve verši 2:3 je jiné slovo, které nám připomíná význam tohoto pojmu: „uniknout“. „... jak bychom mohli uniknout my...?“ O úniku se mluví v souvislosti nesmírného nebezpečí. Člověk nepotřebuje být zachráněn, pokud není ve vážném nebezpečí, které ohrožuje život. Záchranné akce se týkají nejen fyzického, ale i duchovního ohrožení.

Každý hříšník (a tedy každý člověk, protože všichni zhřešili), který není v Kristu, podléhá Božímu spravedlivému odsouzení. Porušení Božího svatého zákona s sebou nese spravedlivý trest (2:2), a sice věčné odloučení od Boha v pekle. „*Mzdou hříchu je smrt...*“ (Římanům 6:23) Kdo neposlouchá Ježíše Krista, na tom zůstává Boží hněv (Jan 3:36). Jak to ve svém slavném kázání „Sinners in the Hands of an Angry God“ (Hříšníci v rukou rozhněvaného Boha) vylíčil Jonathan Edwards, každý hříšník je jako pavouček, který se houpe zavěšen na tenkém vlákénku pavučiny nad plamenem. Jenom Boží milost nás chrání, bychom do toho věčného ohně nespadli.

Spasení neznamená „být proměněn od negativního sebepojetí k pozitivnímu“, jak to vyjádřil jeden populární televizní kazatel (Robert Schuller: Self-Esteem: The New Reformation [Word], str. 68). Spasení neznamená, že vám Ježíš pomůže naplnit vaše sny. Spasení se netýká toho, že Ježíš zdokonalí vaše manželství nebo že vám zaručí pokoj a radost. Boží spasení není vhodný doplněk k vašemu jinak šťastnému a úspěšnému životu. Spasení spočívá v tom, že vás Ježíš zachrání před budoucím hněvem! A protože každému člověku ne-

14 ZÁPAS O DUŠI

ustále hrozí nebezpečí bezprostředního střetnutí s Božím hněvem, je spasení tím, co každý potřebuje ze všeho nejvíc!

1.B Spasení je veliké, protože nepochází od nikoho jiného než od samotného Pána Ježíše.

Slovo „Proto“ (2:1) odkazuje do textu první kapitoly, v níž autor vyzdvihl prvenství Ježíše, Božího věčného Syna. Ježíš je Božím posledním slovem k nám, je dědicem všeho a Stvořitelem vesmíru. Je září Boží slávy a dokonale přesným vyjádřením jeho podstaty. Udržuje všechno mocí svého slova. Vykonal očistění od hříchů a nyní sedí po pravici majestátu na výsostech (1:2-3). Je zdaleka nadřazen andělům, kteří ho uctívají a slouží mu (1:4-14). „Proto“ – protože Ježíš je slavný Boží Syn, který podstoupil kříž, aby vás očistil od hříchů – je vaše spasení nevýslovně veliké.

Jak jsem řekl, v první kapitole není ani slovo, které by se týkalo aplikace. Tam je pouze vloženo učení o vyvýšené osobě Ježíše Krista ve vztahu k Otci a k andělům. Teprve poté, co autor představí tyto doktríny, přijde s prvním napomenutím. Základem pro praktickou aplikaci musí vždy být zdravé učení.

A přesto žijeme v době, kdy mnozí pastýři význam učení snižují. Slýchám řeči jako: „Doktríny rozdělují.“ Nebo: „Lidé nepotřebují teologii nebo shrnutí obsahu bible. Potřebují vědět, jak mají žít v manželství a jak zvládat životní problémy.“ A tak pastýři přicházejí s kázáními (pokud se tomu tak dá říkat), která neobsahují žádné učení. Upřímně řečeno, spousta takových kázání by se bez velkých změn mohla klidně objevit třeba v Reader's Digest!

Ale pisatel Listu Židům chce, abychom si všimli souvislosti mezi velkými doktrínami o Kristu v první kapitole a výzvou, kterou nám předkládá zde. „Proto...“ (2:1). Naše spasení je nevýslovně veliké, protože nepochází od nikoho jiného než od věčného Božího Syna, který sestoupil z majestátu na výsostech, aby se stal obětí za naše hříchy. Tuto

dobrou zprávu nám oznámil během své pozemské služby (2:3). Jeho učení nám ukazuje, jak můžeme dosáhnout usmíření s Bohem. Přinesl sám sebe jako oběť za naše hříchy a vstal z mrtvých, a nyní sedí opět po Boží pravici a čeká, až mu budou jeho nepřátelé položeni k nohám (1:13). Jak bychom mohli uniknout, pohrdneme-li tak slavným spasením!

1.C Spasení je veliké, protože jeho pravdivost byla potvrzena očítými svědky.

Spasení je veliké pouze v tom případě, že je pravdivé. Jestli je to jen nápad lidské fantazie úplně bez faktického podkladu, tak to může být pěkné, ale rozhodně to nestojí za to, aby se kvůli tomu člověk nechat připravit o majetek, natož aby za to proléval vlastní krev (10:34; 12:4). Toto velké spasení nejenže nejprve „zvěstoval sám Pán“, ale navíc je „*ti, kdo uslyšeli, dosvědčili ... i nám*“ (2:3). Toto prohlášení podle všeho staví autora i jeho čtenáře do jedné řady s těmi, kdo neslyšeli evangelium přímo od Ježíše Krista, což se zdá vylučovat Pavlovo autorství. Ti, kdo zastávají názor, že autorem listu je Pavel, tvrdí, že toto „*my*“ je pouze důsledkem redakčního zásahu. Ať je to jakkoli, jde o to, že evangelium, které Ježíš hlásal, se k nám dostalo prostřednictvím těch, kdo byli bezprostředními svědky jeho pozemské služby.

Evangelium není nějaký výběr nejlepších myšlenek skupiny náboženských filosofů spekulujících o tom, jak bychom mohli být smířeni s Bohem. Evangelium je záležitost zjevení a historických faktů. Ježíš skutečně žil. Jeho učení a zázraky jsou věrně zaznamenány v evangeliích. Zemřel na kříži, a když ve vlastním těle vstal z mrtvých, vystoupil v oslaveném těle na nebesa. Tyto věci viděla na vlastní oči řada svědků, kteří je pro nás zaznamenali. Kdyby to byly vymyšlené příběhy, byli by se ti, kdo je v té době četli, apoštolům vysmáli a vyhnali je z města. Ale tyto svědkové se naopak pravdy o Ježíši drželi, i když je to stálo život.

1.D Spasení je veliké, protože sám Bůh potvrdil pravdivost dobré zprávy zázraky, které konal prostřednictvím apoštolů.

Bůh sám vydává svědectví prostřednictvím těchto svědků „*znameními, divy i rozličnými projevy své moci a rozdílním Duchu svatého podle své vůle*“ (2:4). Autor listu mluví o zázracích, které konali převážně apoštolové, jak jsou zaznamenány v knize Skutků. Pojmy „*znamení, divy a projevy moci*“ jsou v podstatě synonymní (souznačné), ale nesou odlišné významové odstíny. Pojem znamení upozorňuje na skutečnost, že zázraky mají duchovní význam. Když je uzdraven chromý nebo když je mrtvý vzkříšen, svědčí to o tom, že za tímto prostým faktem je něco víc. Jsou to obrazy Božího mocného jednání, které vede k záchraně duší. Slovo div zdůrazňuje lidskou reakci úžasu a bázně, když je člověk svědkem toho, jak Bůh činí něco, co je z lidského hlediska nemožné. Rozličné (tj. „mnohočetné“ či „pestrobarevné“) projevy moci (fecky dynamis) se soustřeďují na Boží moc, která se projevuje mnoha různými způsoby.

Rozdílení Duchu svatého se děje podle Boží vůle. To klade důraz na Boží svrchovanost v udílení duchovních darů, jak se jemu zdá dobré pro jeho záměry (1. Korintským 12:11). Jak Pavel vysvětluje v 1. Korintským 12, ne každý má stejná obdarování, ale stejně jako v lidském těle, tak i v Těle Kristově má každý orgán životně důležitou roli v rámci zdravého fungování celého organismu.

Mnozí lidé tvrdí, že by církev měla přijímat a užívat zázračné dary (mocné divy, uzdravování, mluvení v jazycích, výklad jazyků, slovo poznání a prorockví) ve stejné míře jako raná církev. Jiní tvrdí, že tyto dary úplně ustaly s uzavřením kánonu Nového zákona. Ždá se mi, že ti, kdo kladou důraz na tyto dary Duchu, přehlížejí to, jaký s nimi Bůh měl záměr. Bůh dal tyto dary, aby jimi potvrdil evangelium. Pokud studujete zázraky v bibli, všimnete si, že nejsou v čase rozloženy rovnoměrně. Vyskytují se v trsech v okolí

kritických momentů v historii.

Zdá se, že už v době, kdy byl psán list Židům, tyto dary ustoupily, jinak by autor asi nepřipomínal zázraky, které činili apoštolové, ale spíš by poukázal na to, že tento jev se mezi nimi stále vyskytuje, čímž by svou argumentaci ještě posílil. I v samotné Pavlově službě lze pozorovat, jako by takových zázraků s postupem času ubývalo. Ve Skutcích 19 přináší nejvíce nemocným uzdravení dokonce i šátky, kterých se Pavel dotkl. Na konci svého života však Pavel Timoteovi nedoporučuje, aby si uzdravení žaludečních obtíží přivlastnil vírou, ani mu neoznamuje, že šátek už je na cestě. Říká mu, aby mírně užíval vína (1. Timoteovi 5:23) – řečeno dnešními slovy: „Ber si své léky.“ Pavel neuzdravil Trofima, ale nechal ho v Milétu, protože byl nemocný (2. Timoteovi 4:20).

Takže to vypadá, že zázračné dary nejsou způsobem, kterým by Bůh v dnešní době běžně působil. Jeho schopnost konat zázraky, kdykoli je jeho svrchovanou vůlí, nesmíme podceňovat. Pokud jde o mluvení v jazycích, Písmo jasně učí, že pravým darem je zázračné mluvení v cizím jazyce, kterému se člověk neučil. Rozhodně to není drmolání nesmyslných slabik! Sama tato skutečnost eliminuje dobrých 99 % toho, co se dnes v církvi představuje jako mluvení v jazycích. Pavel uvádí řadu dalších pravidel, jimiž by se užívání tohoto daru mělo řídit, která ovšem většina charismatických církví ignoruje (1. Korintským 14:27-34).

Abych první bod shrnul: spasení – protože je zoufale potřebuje každý, protože nepochází od nikoho jiného než od Božího vyvýšeného Syna, protože jeho pravdivost byla potvrzena těmi, kdo pobývali s Ježíšem, a protože pravdivost jejich svědectví potvrdil sám Bůh pomocí zázraků – je nevýslovně veliké.

2. Protože je Boží spasení tak veliké, má jeho zanedbání strašné následky.

Autor na tomto místě neupřesňuje, co nás čeká, nebudeme-li se o toto spa-

16 ZÁPAS O DUŠI

sení starat. Ale stačí číst dál, a dostaneme se k místu (10:27), kde se vyjádří názorněji: pokud neunikneme, můžeme počítat „jen s hrozným soudem a „žárem ohně, který stráví Boží odpůrce“ (srovnej také 12:25-29). Někdo si možná pomyslí: „Jak se mohou tyhle strašlivé hrozby týkat křesťanů? Copak nejsou věřící navěky v bezpečí?“

Jednou z pochybných představ, se kterými se autor Listu Židům v tomto a v každém ze zbývajících varovných oddílů listu vypořádává, je cosi, co bychom mohli nazvat „mýtem o tělesném křesťanovi“. Tuto myšlenku zpopularizovala počátkem dvacátého století kniha *He That is Spiritual* (Ten, kdo je duchovní) [Dunham] od Lewise Sperryho Chafera a dále poznámka k verši 1. Korintským 2:14 ve Scofield Reference Bible (Bible se Scofieldovým komentářem) a později na ni navázala brožurka misijní organizace *Campus Crusade for Christ* – Jak žít v plnosti Ducha svatého. Jde v ní o to, že se lidé dělí do tří kategorií: přirozený člověk (nevěřící), duchovní člověk (věřící naplněný Duchem svatým) a tělesný člověk (věřící, který žije svým vlastním životem a nepodřizuje se Duchu svatému). Pro nedostatek času se nebudu zabývat všemi problémy, které s sebou tato klasifikace přinesla – viz brožurka Ernesta Reisingera: *What Should We Think of the Carnal Christian?* (Co si máme myslet o tělesných křesťanech?) [Banner of Truth]

Jedním z těchto problémů je skutečnost, že dává falešný pocit jistoty člověku, který říká: „Věřím v Ježíše jako ve svého Spasitele, takže půjdu do nebe, ale nepodřizuji se mu jako Pánu.“ Podle autora Listu Židům se buď pevně držíte svého vyznání víry v Krista a s hříchem zápasíte, nebo se necháváte duchovně unášet a hrozí vám strašlivý soud. To jsou jediné dvě možnosti. I skuteční věřící se mohou nechat strhnout proudem a upadnout do hříchu. Když jsou ale postaveni tváří v tvář pravdě, od svého hříchu se odvrátí a budou usilovat o svatost. Pokud to neudělají, nemají žádný

základ pro to, aby si byli jisti svým spasením. Čím déle ve svém hříchu zůstávají, tím více důvodů mají pro to, aby o pravosti svého vyznání víry pochybovali. Nikdo nemůže říct: „Jsem prostě tělesný křesťan. Teď sice žiji pro tento svět, ale až umřu, přijdu do nebe.“ Taková varianta neexistuje.

Autor listu představuje důsledky pohrdání spasením ve srovnání Zákona s evangeliem:

2.A Zákon stanovil za neposlušnost strašné tresty.

Ono „slovo zákona, které vyslovili andělé,“ je Zákon, daný Mojžíšovi na Sínaji. Starý zákon neříká přímo, že mu jej předali andělé, ale naznačuje to (5. Mojžíšova 33:2; Žalm 68:18), a Nový zákon to potvrzuje (Skutky 7:38.53; Galatským 3:19). Tento zákon stanovil za hřích strašné tresty. Každá opovážlivá neposlušnost byla trestána ukamenováním k smrti (4. Mojžíšova 15:30, 32-36; Jozue 7:1-26). Někdy Bůh seslal trest přímo z nebe, jako tehdy, když se otevřela země a pohltila Kóřacha a jeho spoluzvobouřence (4. Mojžíšova 16), nebo když stíhal lid různými pohromami (4. Mojžíšova 17:11-15; 21:6-9; 25:8-9). Když Bůh vynášel takové soudy, nebylo to z krutosti, ale byla to prostá spravedlnost (Židům 2:2).

2.B Nestarat se o evangelium sebou nese důsledky mnohem horší.

Autor listu argumentuje od menšího k většímu. Vyšší zjevení s sebou nese vyšší odpovědnost. Když byli za neposlušnost trestáni Židé, kteří podléhali Zákonu, nehrozí nám, kdo se hlásíme k Božímu lidu, obrátíme-li se zády k tomu velikému spasení, které nám přinesla smrt Božího vlastního Syna, Boží soud tím spíš? V tom spočívá jeho argument i výzva.

Pokud se domníváme, že požadavky evangelia jsou méně náročné než požadavky zákona, jsme na omylu. Na omylu jsme i tehdy, pokud se domníváme, že milost znamená, že se o Boží měřítka

ZÁPAS O DUŠI 17

svatosti nemusíme starat a On nad tím jen mávne rukou. To je krajně nebezpečný způsob uvažování. Autor listu Židům ve verši 10:29 říká: „*Pomyslete, oč hroznějšího trestu si zaslouží ten, kdo zneuctí Božího Syna a za nic nemá krev smlouvy, jíž byl posvěcen, a tak se vysmívá Duchu milosti.*“ Nechat se unášet od evangelia, když se s ním člověk již seznámil, znamená odvrátit se od samotného Boha, který poslal svého Syna, abychom mohli obdržet jeho dar spasení. A tohle přece nechceme!

3. Přestože je Boží spasení tak velké, všichni jsme v nebezpečí, že se od něj necháme unést proudem.

Jak už jsem řekl, autor listu mluví v první osobě množného čísla, aby se zařadil mezi ty, jimž toto nebezpečí hrozí. Pro jeho adresáty byla bezprostřední příčinou nebezpečí, že se dají strhnout proudem, skutečnost, že čelili zkouškám a hrozbě pronásledování. Kdykoli se ocitneme v takové situaci, musíme být ve střehu. V takové situaci nám nejvíce hrozí, že se dáme unést. Ale snadno se nám to stane i jindy, protože k tomu stačí přestat dávat pozor.

3.A Příčinou toho, že se necháme unést proudem, je nedbalost.

Necháváme-li se unést proudem, obvykle je to z nedbalosti. Pokud jste někdy řídili loď, víte, že když ji cílevědomě neudržíte v kurzu, proud vás od kurzu odchýlí. Čím silnější je proud, tím důležitější je dávat neustále pozor na to, aby loď zůstávala v kurzu. Jelikož žijeme v prudkém proudu tohoto světa plného světských nástrah, všichni jsme ohroženi tím, že se necháme unést převládající kulturou.

Abyste se člověk dostal do pekla, nemusí se Bohu stavět aktivně na odpor nebo se bouřit. Bohatě stačí prostě nedbat na spasení a starat se o jiné záležitosti. Recké slovo pro „držet se“ (2:1) či „věnovat pozornost“ (KMS, NBK) používá Ježíš v podobenství o králi, který pozval hosty na svatební hostinu svého

syna: „*Ale oni nedbali a odešli, jeden na své pole, druhý za svým obchodem*“ (Matouš 22:5). Na farmaření ani na obchodování není nic od základu hříšného – pokud kvůli nim neignorujete královské pozvání! Kdosi to řekl takto: „*Co musím dělat, abych byl ztracen? Vůbec nic.*“ Stačí se nechat unášet životem a zabývat se jinými věcmi než těmi Božími.

3.B Lékem proti tomu, abychom se nechali unášet, je pozornost.

„*Proto musíme věnovat mnohem větší pozornost tomu, co jsme slyšeli, abychom nebyli strženi proudem.*“ (2:1 KMS) Pokud chodíte každý týden do církve, kde se zvěstuje Boží veliké spasení, sledujte kázání. Nevypínejte a nepřemýšlejte o tom, co budete dělat přes týden. Nezivejte a neříkejte si: „*Kdyby ten kazatel raději říkal něco nového a zajímavějšího.*“ Věnujte pozornost tomuto velikému spasení!

Začněte od základů: vynakládáte cílevědomé úsilí na hledání Boha a jeho spasení? Jak pozorně se snažíte porozumět evangeliu? Lámete si nad Písmem hlavu podobně, jako kdybyste četli závět' bohatého příbuzného, kdybyste si mysleli, že vám něco odkázal? Čtete a studujete Boží slovo, jako by to byl (a také že je) Boží poklad, který má vaše duše opatrovat? Má ve vašem rozvrhu čas, který trávíte o samotě s Bohem nad jeho slovem a v modlitbě, přednostní postavení?

Kolik úsilí věnujete tak velikému spasení? Stavíte si před sebe nějaké duchovní cíle, které vám pomáhají růst? Vybíráte si kvalitní četbu, která vám pomůže Boha lépe poznat? Posloucháte kázání zbožných lidí, která vám pomáhají být zbožnější? Odstraňujete ze svého života cokoli, co by vás od tak velikého spasení odvádělo?

Závěr

Je báječné zamilovat se a oženit (případně se vdát). Každému to vřele doporučuji! Ale manželství je vztah a udržování vztahu vyžaduje úsilí. Bez ohledu na to, jak hluboce jste byli zami-

18 ZÁPAS O DUŠI

lovaní, když jste se brali, pokud své manželství zanedbáváte a věnujete pozornost jiným věcem, nevydrží vám. Manželský vztah je úžasný Boží dar a stojí za ten čas a úsilí, které je potřeba věnovat jeho udržování a prohlubování.

Ale spasení je ještě mnohem větší dar než manželství, protože má vliv na náš osud po celou budoucí věčnost! Nenechte je plavat! Nenechte se od něj rozptylovat jinými věcmi, ba ani dobrými a důležitými věcmi! Protože je naše spasení tak veliké, musíme na ně dávat pozor, aby nás od něj neodnesl proud. Buď se následkem nedbalosti necháváte od svého spasení unášet, nebo rostete v důsledku cílevědomého úsilí a pozornosti k plnému životu v Kristu. Co z toho platí pro vás?

Otázky k diskusi

1. Uveďte nějaké praktické způsoby, jak mít velikost našeho spasení neustále na paměti.
2. Člověk, který se hlásí ke křesťanství, a přitom žije v hříchu, nemá o co opřít své ujištění o spasení. Souhlasíte, či nesouhlasíte?
3. Měli bychom v dnešní době usilovat o zázračné dary? Odůvodněte svou odpověď na základě Bible.
4. Někteří lidé učí, že křesťanský život nezahrnuje naše úsilí. Odráží tento názor biblickou rovnováhu? Proč ano, proč ne?

*Copyright 2003, Steven J. Cole
všechna práva vyhrazena.*

Není-li uvedeno jinak, pocházejí biblické citace z ČEP. Citace překladů bible jsou převzaty z textu jejích elektronických verzí dostupných v podobě modulu pro program Theophilos 3.1 (<http://www.theophilos.sk>).

**Milování, nevěřte každému vnuknutí, nýbrž zkoumejte duchy, zda jsou z Boha; neboť mnoho falešných proroků vyšlo do světa.
(1 Janův 4:1)**

STRUČNÁ OBHAJOBA PRINCIPU SOLA SCRIPTURA

„Pokud chceme někoho svést ze správné cesty, tak mu nejprve seberme kompas.“

1. Co princip Sola Scriptura neznamená

Sola Scriptura, tedy pouze Písmo (Bible), neznamená, že bychom snad nemohli číst s užitkem jiné knihy než bibli. Neznamená to ani odmítnutí jakékoliv tradice v našich církvích, která není v bibli zmíněna. Neznamená ani to, že co není zmíněno v bibli by se nesmělo činit. Asi žádný soudný člověk nepochybuje, že apoštolové, kteří používali při misijních cestách lodě, by dnes neměli nic proti používání letadel.

2. Co princip Sola Scriptura naopak znamená

Znamená, že věříme, že bible je Slovo Boží a že si Pán Bůh dovedl zařídít, abychom tuto úžasnou Knihu mohli držet v rukou. Samozřejmě se tak stalo skrze mnoho „druhotných příčin“ a Pán Bůh si použil řadu lidí k sepsání jednotlivých knih bible a k sestavení Kánonu. Věříme, že ve světle bible je třeba posuzovat a poměřovat vše ostatní. Například církevní tradice vůbec nevádí a naopak může být často užitečná. Jsou-li v ní však prvky, které odporují bibli, nesmíme zaváhat ani na okamžik a musíme je odstranit. Princip Sola Scriptura uplatňujeme i pro posuzování koncilních dokumentů nebo výroků papežů. Cokoliv v nich odporuje bibli, je třeba odmítnout, a už vůbec se to nemůže prohlašovat za inspirované Duchem Svatým. Bůh si přemůže odporovat.

Princip Sola Scriptura by tedy mohl být definován takto:

Bible je jediným měřítkem, podle kterého poznáváme pravost nebo nepravost všeho ostatního. Podobně jako falešných bankovky poznáme pečlivým porovnáním s bankovkou pravou.

3. Důsledky opuštění principu Sola Scriptura

Předně je třeba zdůraznit, že platnost principu Sola Scriptura se těžko dokazuje. Je to naopak výchozí předpoklad, tedy axiom, z něhož vycházíme a na kterém stavíme. Je tedy otázkou víry, zda tento princip přijímáme, či nikoliv. Ale tak je to i s existencí Boha a se vzkríšením Ježíše Krista. Budťo věříme v Boží existenci, nebo věříme v Boží neexistenci.

Když zmíněný princip opustíme, najednou ztratíme pevnou půdu nohama. Ztratíme Skálu Božího Slova a ta je nahrazena náplavou lidských výmyslů, v kterých se pak topíme. Vše se najednou zrelativizuje. Jeden se třeba prohlásí za proroka a řekne: „Mě Duch Svatý zjevil to a to.“ Další řekne: „Ke mně do pokoje přišel Ježíš a ukázal mi, že máme dělat to a to ...“ Jiný vyhlašuje: „Panna Maria ve Fatimě říká, abychom se víc modlili růženec – to světu pomůže.“ Další vyhlásí: „Medjugorská panenka Maria vzkazuje, že máme činit za prvé to, za druhé ono a nezapomínat na tamto.“ Někdo další řekne: „Papež řekl, že máme více číst katechismus a ...“ Známy TV evangelista nám vypráví, že ho Duch Svatý tahal za rukáv atd., atd. Zkrátka opuštění principu Sola Scriptura vede k tomu, že se ocitneme v chaosu polopravd a pověr. Nikdo si už nemůže být jistý, čemu se dá vlastně věřit. Do křesťanství se začíná vlévat pohanství a blíží se náběh na synkretismus. Nepřipomíná Vám to, přátelé, současnou situaci?

Když se však podíváme do dějin křesťanství, vidíme jak moudré je držet se pevně bible. Kdykoliv se od ní Církev vzdalovala, propadala se do temnot a vzdalovala se tím samozřejmě i Bohu. Jedině bible pak ukazovala, jak moc se Církev Bohu vzdálila, a proto bylo vlastnictví bible ve srozumitelném jazyce stíháno a považováno za velmi nebezpečné. Naopak oživení Církve bylo spojeno s návratem k Božímu Slovu.

4. Proč se na princip Sola Scriptura útočí?

Tento princip vždy byl, je a až do příchodu Pána Ježíše Krista bude terčem útoků. Je to logické a není to překvapivé. Pokud chceme někoho svést ze správné cesty, tak mu nejprve seberme kompas. Od nepřátel Božího Slova je chytré, že postupují plíživě, krůček po krůčku. Nejprve položí lidskou tradici na roveň bibli, a pak ji pozvolna bibli nadřazují. Jak se protibiblická tradice rozrůstá, tak kráčí dále a dále od Boha a postupně si vytváří svoje učení a svůj systém. Pak se vytvoří „učitelský úřad“, který umožní interpretaci bible ve „světle“, tedy vlastně ve tmě lidských výmyslů. Když se lidské mozky naprogramují nejprve poučkami vhodného katechismu odvozenými z „učitelského úřadu“, tak už pak často ani četba bible nepředstavuje pro systém příliš velké ohrožení. Systém se časem může tvářit navenek i docela vlídně, nicméně jakýkoliv pokus o návrat na skálu Božího Slova je nemilosrdně likvidován všemi prostředky, které má systém za dané situace k dispozici.

Závěr

Pokud se budeme držet principu Sola Scriptura, setkáme se s opozicí. V Kristu Ježíši je však naše vítězství. Nenechme si vyrazit z ruky meč Božího Slova. Naopak meč je k tomu, aby se pevně držel a používal k boji.

<http://www.Granosalis.cz>: 17. října 2005

– vložil reformovaný –

ROZHOVOR PRO GRANOSALIS

Pavel Steiger obdržel za tento rozhovor „Zlatou perlu Grano Salis“ za listopad 2005.

1. Pokud vím, jste českým exulantem, který emigroval do USA a po revoluci se navrátil do ČR. Mohl byste nám tuto dobu nějak přiblížit?

Odešel jsem v roce 1969, protože jsem nechtěl odejít se Sovětským svazem na věčnost. Odešel jsem za svobodu ve svých 28 letech s manželkou a dvěma velmi malými syny (rok a dva

20 ZÁPAS O DUŠI

---

roky). Oba jsme patřili mezi nevěřící a o duchovním životě jsme neměli ani ponětí. Přestože jsem v Americe získal skvělé zaměstnání a celkem se nám dobře vedlo, začal jsem prožívat krizi středního věku. Začal jsem hledat odpověď na smysl životního pachtění. Po nějakou dobu jsem se zabýval duchovnem, které později dostalo nálepku hnutí nového věku. Ale bylo to spíše bloudění než hledání a žádnou uspokojivou odpověď jsem nenašel.

Při jedné návštěvě antikvariátu v roce 1978, to mi bylo už 37 let, jsem si koupil knížku, která mě zaujala svým názvem. K mému překvapení mi poprvé představila evangelium. Obsahovala řadu biblických odkazů, a tak jsem začal odkazy číst nejen v angličtině, ale ověřoval jsem si je i v češtině a byl jsem udiven, jak jsou překlady shodné. Jedinečnost křesťanské víry a její odlišnost od různých náboženských směrů mě natolik zaujala, že jsem byl po krátké době usvědčen Duchem svatým, že odpověď, kterou hledám, je v Písmu. Tehdy jsem si vzpomněl na prázdninový pobyt u strýce. Byl jsem jen v trenýrkách a když jsem měl ruce celé černé, instinktivně jsem si je otřel o tělo, abych se očistil. Nejen, že jsem ruce neočistil, ale asfalt byl brzy rozmazan po celém těle. Chtěl jsem se umýt v potoce, ale ve studené vodě asfalt navíc ztuhl. S brekem jsem přišel za strýcem a ten mi řekl, že se už asfaltu nikdy nezbavím. Můj brek se změnil v řev, protože jsem věděl, že asfalt nedokážu odstranit. Strýc tedy zašel do garáže pro terpentýn a umyl mě. Tato prázdninová vzpomínka mě posunula duchovně o krok vpřed. Uvědomil jsem si, že kdyby mě chtěl strýc očistit svými rukama, sám by se začernil! Proto potřebujeme jiné činidlo, takové, které naši špínu rozpustí a vstřebá ji do sebe, jako ten terpentýn, který rozpustil a smyl asfalt. Jen biblická víra učí, že sami sebe, ani nikoho jiného, duchovně neočistíme. Bylo mi jasné, že

sebeočistování je naprosto neúčinné a každá lidská snaha očistit od hříchu jiné, způsobí jen duchovní epidemii. Uvědomil jsem si, že ne naše snaha – dobré skutky, oběti nebo odpustky ale jen krev Pána Ježíše Krista má moc hříchy rozpustit, smýt a vstřebat. Jak je to jasné – On se stal hříchem za nás! Tuto jednoduchou ilustraci z první obecné rád používám dodnes.

Následující léta po znovuzrození jsem čerpal především z učení Johna MacArthura. A protože jsme měli mezi krajany množství přátel, starost o jejich dušičky byla těžkým břemenem. Nebyl mezi nimi ani jeden věřící. Proto jsem začal psát své vyznání a svědectví, s nadějí, že je četba osloví podobně, jako oslovila mě. V roce 1985 jsme vydali vlastním nákladem knihu Zápás o duši.

Další událost, která sehrála zásadní roli v tom, že jsme se nakonec vrátili jako misionáři, bylo mé přeložení koncem roku 1985 z Los Angeles do Indonésie. Tam začala naše rozhlasová spolupráce s Trans World Radiem. Mé pořady se vyznačovaly pozdravem „Zdař Bůh a váš Pavel z Jakarty“. Z rozhlasové spolupráce se zrodilo vydávání časopisu „Zápás o duši“. A pak už jsem více myslel na evangelizaci prostřednictvím rozhlasu a tisku, než na své zaměstnání inženýra, geologa a systémového analyty. Po čtyřech letech v Indonésii byl můj projekt ukončen. Tou dobou padla i železná opona a stál jsem před rozhodnutím – vrátit se zpět do Ameriky, nebo odejít do misijní služby tam, kde jsem se narodil. Okolnosti nás nasměrovaly nejdříve do Ekvádoru a pak následoval návrat po 23 letech do tehdejšího Československa.

2. Jak začala Vaše spolupráce s HCJB?

V Indonésii jsme spřádali sny, že se jednoho dne budeme cele věnovat misijní práci, ale měli jsme stále řadu závazků, které nás vázaly k pokračování v zaměstnání. Říkali jsme si, až naši synové dokončí vysokoškolské vzdělání, až budeme mít vyplacený dům, a naděje, že se dočkám předčasné penze, čímž se

ZÁPAS O DUŠI 21

na nás bude doživotně vztahovat zdravotní pojištění, to vše nám svazovalo ruce i nohy. Touha i motivace byla, ale chyběla nám odvaha. Podobali jsme se učedníkovi, který chtěl nejprve pochovat svého otce (Mt 8:21). Všichni naši bratři a sestry v Kristu znali naši situaci a modlili se, aby naše touha nebyla zmařena nabídkou finančně zajímavého zaměstnání – v podstatě se modlili, abych nedostal žádnou pracovní nabídku. Jejich modlitby, abychom odešli do misijní služby, byly vyslyšeny. Novou pozici v rámci podniku jsem ani nezačal hledat. Těšili jsme se, že budeme pokračovat ve službě v Trans World Radiu, ale čas a okolnosti pracovaly proti nám. Když se objevila možnost nástupu služby v HCJB World Radiu, věděli jsme, že už pro nás není cesta zpět. Vše šlo velmi hladce.

3. Mohl byste nám ve stručnosti přiblížit Vaši misii v Ekvádoru?

HCJB World Radio, Hlas Církve, která Ježíši Blahořečí, je nejstarší mezi-denominací křesťanská misijní společnost, která začala vysílat Dobrou novinu z Ekvádoru již v r. 1931. Byla to první rozhlasová misie světa a v roce 1990, kdy jsme tam přijeli, pracovalo v Quitu asi 650 misionářů nejrůznějších protestantských denominací a jazykových skupin. Kromě toho tam pracovala asi tisícovka ekvádorských zaměstnanců. Československé vysílání začalo kolem vánoc v roce 1975. Prožili jsme jeden rok nádherného obecenství s oddanými služebníky, kteří tak jako my, opustili všechny světské jistoty. Od února 1990 do února 1991 jsme připravovali programy, které byly z Ekvádoru vysílány na krátkých vlnách. Z tehdejšího Československa jsme dostávali mnoho dopisů a pozvání, kam bychom se mohli nastěhovat.

4. Mohl byste říci něco o tom, jak vznikl časopis Zápas o Duši?

Začátky Zápasu o duši v Jakartě byly velmi skromné. Posluchači TWR žádali texty odvysílaných pořadů a tak jsme je trochu zeditovali a na kopírce připravili prvních padesát výtisků. Brzy nestačila stovka, ani dvě, ani tři. Na pět set výtisků

jsme již používali profesionální služby. A čtenářů přibývalo. V roce 1987 jsme používali elektrický psací stroj IBM Selectric s českou hlavicí. Později jsme začali používat počítač a ručně doplňovali háčky a čárky. Nakonec jsme ve Švédsku sehnali prográmeček, který už češtinu Kamenických v DOSu uměl. Potom jsme ještě investovali do Ventury s českými fonty, které byly vyvinuty ve Vídni. Ručně adresované zásilky jednotlivých časopisů jsme rozesílali z nejrůznějších míst světa, podle toho, kam právě cestovali naši přátelé z Jakarty. Některé zásilky byly dokonce doručovány diplomatickou poštou.

5. Váš časopis je jedním z mála konzervativních křesťanských časopisů, který obhájí verbální inspiraci Písma. Často jste proto byli označeni jako fundamentalisti. Necítíte se ve své orientaci osamoceni?

Vymezme nejdříve, co je to křesťanský fundamentalismus, a já vám povím, zda jsem, či nejsem fundamentalista. Samotné pojmenování mne vůbec neurazí, protože obvykle ti, kdo toto slovo používají, neumějí fundamentalismus ani definovat. Jazyk je souhrn velmi křehkých idiomů, proto, většinou, když dva řeknou totéž, není to totéž. Zhroucení komunikace, a to nejen jazykové, mezi Bohem a lidmi, mezi lidmi samotnými (Adamem a Evou), byl první důsledek pádu člověka. Pokusím se uvést několik příkladů. V Americe jsme vždy patřili ke konzervativním sborům baptistického zaměření, kde Písmo bylo alfou a omegou víry. Podívejme se na to, co znamená být konzervativní. V USA jde vývoj od relativní svobody (malé vměšování státu) k relativní nesvobodě (větší vměšování státu), proto tam konzervativcem označují člověka, který hájí svobodu jedince a individualismus. V Česku jde zatím vývoj opačným směrem, od totality k relativní svobodě, proto zde konzervativcem označují člověka, který obhájí nesvobodu jedince a kolektivismus. Přesně opačný význam u nás a v USA má i pojem liberál. Jak se máme domlu-

22 ZÁPAS O DUŠI

vit, když komunikace vázne na základních (fundamentálních) definicích? Takže, náš biblický konzervatismus spočívá v tom, že nemáme svobodu, na rozdíl od liberálních teologů, nakládat s Písmem tak, abychom jej přizpůsobili představám moderního, technokratického člověka, tak, aby bylo přijatelné, když ne všem, tak alespoň většímu počtu lidí, aby bylo svým způsobem v souladu s ostatními náboženstvími, se světskou filozofií, i materialistickými ideologiemi. Jistě, biblický konzervatismus nezaručuje správnou interpretaci Písma, ale stojí na axiomu, že veškeré Písmo bylo vdechnuto Duchem Božím (2Tm 3:16). Liberální teologie se však dívá na bibli jako na zlatonosné ložisko, kde je šedivý kámen lidského slova prostoupen zlatými žilami Božího Slova, čímž ji dělí na lidské a Boží slovo. Které slovo je zlato, a které je hlušina, které je Boží, a které lidské – to nikdo nemůže určit. Každá konzervativní, nebo chcete-li, fundamentální teologie, na rozdíl od liberální, chápe celé Písmo jako solidní blok ryzího zlata, čistého Božího slova bez hlušiny člověčiny.

Pokud se verbální inspirace Písma týká – základy křesťanské víry stojí na prvních jedenácti kapitolách Genesis, z nichž ten nejzávažnější fakt je, že bez prvního člověka, Adama z masa a kostí, který byl od Boha – ne ze zvířat (L 3:38), nemůže být ani skutečný člověk a Bůh Ježíš Kristus. Bez prvního člověka, Adama od Boha, a posledního Adama, Boha, tj. Ježíše Krista (1K 15:45), se celé křesťanství zhroutí v pohanskou ságu.

Pokud se týká osamocení a izolace, ta se týká především kléru a vedoucích církevních pracovníků. Nejsme sami – více než 6 000 lidí čte „Zápas o duši“. Kdyby nás i oni opustili – naše služba čtenářům skončí – ale naše víra nikoliv.

6. *Mnoho křesťanů v ČR vám dodnes děkuje za Vaši knihu Zápas o duši, vy jste však v poslední době opustil dispensacionalismus a „konvertoval ke kalvinismu“. Mohl byste nám popsat, co bylo v pozadí této konverze?*

Pokud jde o knihu „Zápas o duši“, jsem vděčný Bohu, že ji použil a přitáhl si k sobě svoje povolání. Děkuji Bohu, že mi dovolil také napsat první a třetí část této knihy, moje osobní svědectví, které zajisté mělo svůj evangelizační účel. Víím, že ji Bůh použil, protože jsem ji psal v horlivé lásce jak k němu, tak ke svým krajanům, bez jakýchkoliv postranních úmyslů. Sám jsem byl ke Kristu přitážen prostřednictvím knihy, která se zabývala budoucím geopolitickým uspořádáním světa v souvislosti napadení Izraele Sovětským svazem z nejzazšího severu. Duch Boží věděl, jak byla moje přirozenost duchovně pokleslá a ještě mrtvá. V té době jsem se zájmem četl knihy Ericha von Dänikena a dalších vykladačů nejrůznějších záhad. Když jsem v roce 1978 četl scénář blízkého „biblicko-politického“ vývoje, ohledně „sovětského Magóga“, jenž před 10 lety obsadil moje rodné Československo, jak napadne Izrael, tak mne biblická proroctví přímo pohltila. Když jsem si přečetl v r. 1978, že po jedné generaci, tj. po 40 letech od vzniku státu Izrael, se Pán Ježíš vrátí, což tehdy bylo jen za pouhých 10 let, už v roce 1988, srdce se mi tetelilo. Až později jsem si uvědomil, že se z těch stovek „prorockých“ knih, vydávaných tehdy i dnes, nic nenaplnilo. Jedna přítelkyně, Angličanka, která prožila podobné zklamání, řekla: „Dost už bylo té křesťanské astrologie!“ Až později mi Boží slovo odhalilo, že druhý příchod Pána Ježíše není předznamenán konstelací států, ale „konstelací“ jeho těla, chrámu Božího, tj. církve (2Te 2:1-4). V roce 1978 jsem slyšel na Sovětský svaz, silně pochybuji, že bych tehdy slyšel na chrám Boží. Myslím, že kniha „Zápas o duši“, mimo první a třetí část, byla tolik úspěšná právě proto, že v ní šlo o křesťanskou „astrologii“ – tedy o lidské spekulace zasazené do biblického kontextu.

Dispensacionalismus – kalvinismus. Podívejme se nejdříve na správné vymezení pojmů. (1) kalvinismus, podobně jako arminianismus, se zabývá dílčími

ZÁPAS O DUŠI 23

otázkami teologie – vykoupením, tj. soteriologií, (2) dispensacionalismus je celá teologická soustava, a proto se také zabývá, mj., povahou smluv a budoucími věcmi, tj. eschatologií. Pokud jde o eschatologii, „konvertoval“ jsem po 16 letech tedy z dispensační teologie k novosmluvní teologii (ne ke kalvinismu). Pro přehlednost: (1) dispensační, (2) smluvní a (3) novosmluvní teologie interpretují, vedle povahy smluv mezi Bohem a člověkem, také nutně ty části Písma, které se týkají posledních věcí, tj. eschatologie, která je neoddělitelným důsledkem smluv.

Myslím, že dnes znám celkem dobře dispensační teologii s většinou jejích obměn. Čím více o něčem víme, tím více je naše znalost zranitelnější. Čím méně o něčem víme, tím méně jsou povrchní znalosti zranitelné. Američané velmi často říkají: „ignorance is bliss“. U nás tomu říkáme „blažená nevědomy“. Blažený nevědomý byl Saul (Pavel) když pronásledoval křesťany (1Tm 1:13). Blažený jsem byl i já, když jsem psal počátkem osmdesátých let o věcech budoucích v knize Zápas o duši. V angličtině jsem přečetl desítky knih a nahlédl do stovek, které byly napsány dispensačními autory. Jedna od druhé se v mnohém lišila, obzvláště v posledních věcech (eschatologii). Blažená nevědomy zapříčinila pomalou reakci na jisté pochybnosti, které ve mně byly. Snad deset let (1985-1995) jsem nosil v duši otázku: Jak je to možné, že ve verši

◆ *Vnutí svou smlouvu mnohým v jednom týdnu a v polovině toho týdne zastaví obětní hod i oběť přídavnou (Da 9:27a)*

je ten, kdo zastaví obětní hod, podle dispensační teologie, antikrist v nově vystavěném židovském chrámě, ale podle smluvní a novosmluvní teologie, je ten, kdo zastaví obětní hod, Kristus na kříži! Zde nešlo o nějaké slovíčkaření, šlo o zásadní teologický rozpor! Někdy v polovině osmdesátých let, když se mé znalosti dispensacionalismu postupně prohlubovaly, jsem si začal velmi dob-

ře uvědomovat, že jestliže ten, kdo zastavil oběti, je Kristus, a ne budoucí antikrist (z Danielova pohledu byl jak Kristus, tak osobní antikrist budoucnosti), potom padá celá konstrukce dispensační teologie, pokud se týká smluv s etnickým Izraelem a posledních věcí (eschatologie). A jako každý „normální“ mužský jsem nepřijemné odpovědi, obzvláště ty s dalekosáhlými a neblahými následky, odsouval do neexistence. Čas od času tato otázka vyplouvala na povrch, obzvláště když jsem četl teology z jiného než dispensačního okruhu. Moje pýcha (my víme, jak to je) a obava z nutného přehodnocení dosavadních teologických závěrů způsobila, že jsem každou knihu, která byla jiná, odkládal. Až v roce 1995 jsem dál nemohl zastávat dispensační teologický systém. Ten, kdo zastavil oběti jednou a navždy, byl přece Kristus! Proto přece protestanti nemohou přijmout katolickou transsubstanciaci, kdy je Kristus (hostie) obětován znovu a znovu při každé mši. Podobně, kdyby opakované zvířecí oběti měl zastavit uprostřed posledního židovského sedmiletí v nově vystavěném chrámu antikrist, musel bych zvolat haleluja. Obnovení chrámových obětí by znamenalo zbavit jedinou, dokonalou a dokonanou oběť Pána Ježíše Krista účinnosti (Žd 9:24-10:22). I kdyby obnovené židovské chrámové oběti byly jen upomínkou, jak věří mnozí dispensační bratři, tak odpovídám, že upomínka na Ježíšovu oběť, kterou nám sám Ježíš přikázal, je večere, stůl nebo památka Páně. Kristus zastavil všechny oběti na kříži v polovině, tj. uprostřed posledního týdne, sedmiletí, jež bylo určeno židům. V první polovině posledního 70. sedmiletí (týdne), jež spojitě navazovalo na 69. sedmiletí (týden), Ježíš kázal evangelium učedníkům, a v druhé polovině sedmiletí, po Ježíšově ukřižování, bylo evangelium kázáno židům. Až teprve potom pohánům. Nesčetné krkolomné scénáře a spekulace o budoucích událostech se najednou zjednodušily! Uvědomil jsem si, že Židé odmítli Pána Ježíše Krista,

24 ZÁPAS O DUŠI

protože nevěřili Mojžíšovi (J 5:46). Očekávali totiž Mesiáše, který ustanoví pozemské, národní, politické, židovské království, v němž bude jejich Mesiáš kralovat. Ježíš však přišel, aby na této zemi ustanovil věčné království pro svůj lid, nejen z židů, ale i ze všech národů. Jeho věčné království má do jeho druhého příchodu výhradně duchovní povahu:

◆ *Hle, nyní je čas příhodný, nyní je den spásy!* (2K 6:2b)

Vstup do věčného Božího království, mezi oběma Kristovými adventy, má výsostně duchovní dimenzi, totiž znovuzrození z Ducha. Židé tedy odmítli nejen Mesiáše, ale i slovo Boží (Sk 13:46). Dispensacionalismus dnes v podstatě vyhlíží totéž, co vyhlíželi židé před 2 000 léty. Vedle bezesporné duchovní dimenze, dispensacionalismus vyhlíží nejprve tisícileté Kristovo politické, pozemské, národní, židovské království (Za 8:23), a po něm, po soudu, druhé, konečné království, které již bude věčné.

Odklon od dispensacionalismu nebyl snadným obdobím mého života. Modlitby, slzy a naléhavé volání o Boží, (ne lidskou) moudrost, mě vedly ještě blíže ke Kristu. Nemohl jsem, jako dispensacionalisté, oddělovat Starý a Nový zákon, židy a církev tak, že už je nikdo nedá dohromady. Nemohl jsem ale přijmout ani smluvní teologii. Ta zase Starý a Nový zákon, židy a církev, spojuje tak, že už je nikdo neoddělí – zapomíná, že

◆ *...mění-li se kněžství, nutně nastává i změna zákona* (Žd 7:12)

Obě teologie obsahují mnoho, mnoho pravd a nesmírně si vážím bratrů a sester z obou táborů, vždyť jsme jedno v Kristu! Dnes se osobně přikláním k teologii starosmluvního slibu, tj. tělesnému předobrazu; a jeho novosmluvnímu naplnění, tj. duchovní skutečnosti. Zjednodušeně, Starý zákon je o Kristu (J 5:39); Nový zákon je Kristus, On jej zprostředkoval (L 22:20). Starý zákon a jeho smlouvy jsou portréty Krista a jeho těla, Nový zákon a jeho smlouva milosti je skutečný sám Kristus a jeho tělo, tj. církev. Proto se tomuto pohledu také

říká teologie nové smlouvy, která je ve všem kristocentrická. Již nežijeme v portrétu Krista a v portrétu jeho lidu, tj. etnickém Izraeli, do kterého se před křížem vstupovalo tělesným narozením z židovských rodičů. Dnes přece žijeme ve skutečném Kristu a ve skutečném, duchovním Božím lidu, jeho tělu, tj. církvi, do které se v dnešním čase milosti vstupuje duchovním narozením z Boha. Moji dispensační bratři mne asi nařknou z „teologie nahrazení (replacement theology)“, totiž, že církev nahradila židy. To je jeden z dalších, naprosto nepřesných, teologických pojmů. Věřím totiž v pravý opak, protože ve SZ šlo o tělesný obraz, který dočasně nahrazoval duchovní skutečnost, tj. Krista, jeho tělo, Boží chrám. Církev tedy nenahradila židy, starosmluvní tělesný Boží lid, ale právě naopak, byli to židé, kteří dočasně, před křížem, nahrazovali církev, tj. věčný, novosmluvní duchovní Boží lid. Obrazy, portréty, fotografie to jsou všechno jen dočasné náhražky našich skutečných, živých drahých.

7. Mnoho sborů díky kalvinskému směřování přestalo být odběrateli ZoD. Můžete nám říci, kolik odběratelů jste měli před změnou této orientace a kolik jich máte nyní?

Prosím o strpení, znovu musím nejprve objasnit pojmy. Pokud jde o pohled na vykoupění (soteriologii), „konvertoval“ jsem ke kalvinismu z arminianismu, ne z dispensacionalismu. Znáám osobně kalvinisty, kteří jsou dispensacionalisté, ale není jich mnoho.

Kalvinismus učí, že Kristus na kříži spasil svůj lid, dokonal jeho vykoupění a zapečetil jej („na čele“) vírou. Arminianismus učí, že Kristus na kříži zemřel za veškeré lidstvo, nespasil nikoho, ale umožnil spásu a vykoupění všem bez výjimky, pod podmínkou víry (kdo věří). Kalvinismus je dokonaná jistota, tj. Bůh není podmíněn, omezen „duchovním“ rozhodnutím přirozeného, neznovuzrozeného člověka. Arminianismus je možnost, eventualita, tj. Bůh je podmíněn, omezen „duchovním“ potenciálem přiro-

ZÁPAS O DUŠI 25

zeného, neznovuzrozeného člověka se rozhodnout. Důvody? Jeden verš za všechny:

- ◆ *Přirozený člověk nemůže přijmout věci Božího Ducha; jsou mu bláznovstvím a nemůže je chápat, protože se dají posoudit jen Duchem (1K 2:14).*

Připomeňme si přirozeného člověka, který „věřil a sloužil Bohu“, farizeje Saula. Ten byl na cestě do Damašku zatýkat křesťany. Bez Božího, nadpřirozeného, zákroku nechápal v srdci nic, naprosto nic, z věcí Božího Ducha, jež se především týkají vykoupení z hříchu Pánem Ježíšem Kristem! Tíha veršů rozdrtila mé představy o Bohu, který se rozhoduje na základě svobodné vůle přirozeného, hříšného člověka. Moje přání a logika dostaly „ránu z milosti“.

Známý baptistický kazatel C. H. Spurgeon řekl:

Ta starodávná pravda, kterou kázal Kalvín, kterou kázal Augustín, kterou kázal Pavel, to je ta pravda, kterou buď musím dnes kázat i já, nebo klatat svoje svědomí a svého Boha.

Nebo:

Podle mého názoru, neexistuje způsob, jak kázat o Kristu a jeho ukřižování, jestliže nekážeme to, čemu se dnes říká kalvinismus. Kalvinismus je pouhá přezdívka, protože kalvinismus je evangelium a nic jiného.

Doporučuji:

<http://www.reformed.org/calvinism/Spurgeon-Calvinism.html>

Důslednou Boží svrchovanost, přezdívanou kalvinismus, jsem poprvé představil v ZODu č. 60, duben 1999, přestože jsem byl o její pravdivosti přesvědčen již od roku 1995. Čtyři roky jsem měl osten v těle, váhal, modlil se, žádal Boha o moudrost a vedení. Trpěl jsem obavami, jak svůj přerod vysvětlím ostatním a jak se zachovají čtenáři. Tehdy jsme vydávali v Čechách a na Slovensku 10.000 výtisků ZODu! S přijetím kalvinismu, když jsem veřejně přiznal, že Bůh je skutečně svrchovaný, nastal postupný úbytek čtenářů. Nešlo ani tak o úbytek

jednotlivců, ale spíše o důsledné, neoficiální, ale velmi účinné opatření ze strany vedení některých denominací, které časopis ze svých sborů prostě vyloučily. Jistě nás to mrzelo, ale úleva po čtyřech letech z tíživého svědomí stála za to. Byl jsem šťastný, ale hořký pocit jsem měl. Dokud jsem věřil v ústy proklamovanou Boží svrchovanost, byl jsem mezi bratry populární. Když jsem začal hlásat Boží svrchovanost se všemi důsledky, upadl jsem u mnohých v nemilost. To je v dokonalém souladu s odpověďmi na otázky „kdo je Bůh“ a „kdo je člověk“. Čím více jsem zdůrazňoval teocentrismus a potlačoval antropocentrismus, tím víc jsem byl pod ostrou palbou kritiky.

Díky Bohu, počet čtenářů ZODu se ustálil asi na 4 500 v CZ a 1 000 v SK. Měli jsme mnoho čtenářů, kteří časopis odebírali jen proto, že byl bezplatný. Vděční čtenáři objednávali časopis svým známým, aniž by to s nimi konzultovali, a těm léta chodil, aniž bychom s nimi měli jakoukoliv zpětnou vazbu. V době, kdy nás jeden výtisk stál necelé dvě koruny a poštovné 50 haléřů, to byla finančně únosná metoda rozsévání Božího slova. Když náklady mnohonásobně vzrostly, místo dvoměsíčníku jsme začali vydávat čtvrtletník o více stranách, takže čtenáři v konci konců dostali stejný počet stran. A ceny rostly dál. Proto jsme sami udělali opatření, že ten, kdo se nám alespoň jednou ročně neozve, bude z čtenářské databáze vyřazen. Počet čtenářů jsme začali postupně redukovat z ekonomických důvodů. Když jsme změnili nakladatele, začali jsme používat profesionální distribuční službu. Dnes je adresa každého čtenáře spojena se složenkou pro dobrovolný dar na tiskový fond. Tehdy zareagovali odhlášením ti, kteří časopis stejně nečetli a na předešlé výzvy nereagovali. Zápas o duši nemá dodnes předplatné a jeho existence je podmíněna dobrovolnými dary čtenářů. Dnes jsou nejčastější důvody k ukončení odběru ztráta kontaktu při přestěhování a neohlášení změny adresy, úmrtí nebo nedostatek času.

26 ZÁPAS O DUŠI

8. A nyní otázka, na kterou se mnozí zdráhají jasně odpovědět. Jste už snad jediným českým křesťanským publicistou, který otevřeně hájí reformační pozice vůči vzrůstajícímu vlivu římského katolicismu v českém protestantismu. Pociťujete ze strany ostatních křesťanů či církví nějaké tlaky ke změně nebo alespoň zmírnění své pozice?

Nechci aby došlo k nedorozumění. Nehájím všechny historické reformační pohledy. Jsem zajedno s reformací v soteriologii (nauka o vykoupení) a chápání naprosté Boží svrchovanosti, ale mnohé stěžejní učení reformace nesdílím, např. (1) smlouvu milosti počínající v Gn 3:15, (2) dětské křty nebo (3) že mojžíšovské desatero je nejvyšší Boží mravní zákon, jaký byl kdy Božímu lidu zjeven. Věřím (1) v novou smlouvu milosti počínající až Kristovou obětí na kříži (tou byli spaseni i starozákonní svatí), (2) v baptistický křest věřícího, a (3) mým mravním Zákonem, tak jako Pavlovým, je Kristus, jenž převyšuje nároky mojžíšovského desatera, které sloužilo smrti. Takže kdo jsem? Asi „reformovaný, novosmluvní baptista“. Jsem tedy sirotek jak reformátorů, tak anabaptistů, ale nejsem jejich dědicem. Moje teologické východisko není ojedinělé a už vůbec ne exkluzivní, protože již John Bunyan zastával velmi podobné teologické výchozí předpoklady, presupozice. Klasické reformační pozice tedy hájím jen částečně.

Teologické tlaky ze strany křesťanů a především kléru již dnes nepociťujeme. Za 13 let, co v ČR působíme, se (1) komunikace mezi křesťany zkultivovala, nebo (2) úplně ustala. Ještě koncem devadesátých let byla silně poznamenána totalitním myšlením nejen světských, ale i církevních struktur. Nechutné emotivní dopisy nebo rozhovory bez teologické argumentace prakticky ustaly. Křesťané pomalu začínají chápat, že ostatní mohou mít jiné pohledy na věc, a proto buď někteří kultivovaně komunikují, anebo se raději odmlčí. Kolik ústrků jsme před léty zakusili z církevních řad jen

proto, že nevěříme ve vývojovou darwinovskou hypotézu a poukazujeme na Boží tvoření podle jednotlivých, rozmanitých druhů a nenechali jsme si to jen pro sebe. Nedávno Praha hostila, doufejme že ne naposledy, Mezinárodní konferenci na téma „Darwin a inteligentní záměr“...

Pokud se týká vzrůstajícího katolického vlivu, tak ten vzrůstá hlavně proto, že protestanti otevřeně nehájí tradiční, doktrinální a morální odkaz Božího slova. Nedávno jsem četl:

Je to mýtus, tvrdí-li se, že lidé u nás (v Británii) odmítli křesťanství; řeklo se jim o něm tak málo, že ho nemohou ani přijmout, ani odmítnout.

Hlásat nevykleštěné Boží slovo vždy znamená nosit svoji kůži na trh. Když v neděli ráno, před odchodem do našeho sboru, slyším v rozhlase přenos katolické bohoslužby a soustředím se na jeho evangelijní úseky, dozvím se o zástupné oběti Ježíše Krista často víc než v mnoha protestantských shromážděních.

Nárůst katolicismu je přímo úměrný protestantské impotenci. Mnohé protestantské církve, a to nejen zde v České republice, se zaobírají často samy sebou, místo Písmem a službou. Řeší stále totéž: osobní problémy, finance, prosperitu, zdraví, časté nechutné vztahy v církvi, vztah ke státu, problémy s dětmi, rozvodovost, homosexualitu, potraty, prostituci, pornografii, euthanasii, alkoholismus, drogovou závislost, deprese atd. To vše je antropocentrismus. Většina těchto problémů má, až na zanedbatelné výjimky, kořeny v chabé znalosti a důvěře v Boží svrchovanost. Humanisticky zkreslené představy o tom, kdo je Bůh a kdo je člověk, zdegenerovaly církve. Protestanti musí poznat příčinu své duchovní impotence a neřešit jen její důsledky. Mnohé uvedené problémy zmizí, když odstraníme jejich příčinu. Jedině poznání naprosté svrchovanosti Boha, se všemi jejími důsledky, je cesta k obrodě – to je teocentrismus, to je Kristocentrismus.

9. Při čtenbě ZODu vzniká dojem, že je protiletničně orientován a zřejmě podstatně stojí na učení cessationismu. Přesto se tu a tam objeví i články od autorů z těchto kruhů. Nepocítují to vaši čtenáři jako zradu „čistoty“ učení?

Rád studuji různé výklady Písma a když jim porozumím, nemám nejmenší problém tento pohled respektovat, ale to ještě neznamená, že jej přijmu. Velmi dobře chápu, na čem stojí katolicismus. Víím, proč bratři presbyteriáni křtí malé děti a proč nemohou být dispensační. Víím, proč adventisté svědí sobotu a proč v jejich miléniu nebudou na zemi žít žádní lidé, ale jenom satan s démony. Víím také, proč dispensační bratři musí být premileniální a proč v jejich miléniu bude na zemi vládnout Kristus v těle, jak přirozeným, tak vzkříšeným lidem. Myslím, že poměrně slušně znám letniční teologii. Jsem přesvědčen, že všechny denominace (jen bloud si říká, že do žádné nepatří) učí, hlásají a činí to, čemu opravdu věří. Každá z nich má svoji teologickou integritu, všechny jsou vcelku důsledné a proto je respektuji, přestože dochází často k naprosto protichůdným závěrům, jako, že v miléniu bude na zemi satan (adventisté) nebo Kristus (premilennialisté všech denominací). Kristus nás všechny spojuje v jedno tělo, ale co nás rozděluje jsou některé výchozí předpoklady (presuposice) – základy. Protože jsou denominační výchozí předpoklady tj. základy nedotknutelné (denominační učení totiž na nich stojí), je dialog – řešení interpretačních rozdílů, které z nich vyplývají – plýtvání času. Když tyto základy zpochybníme, teologická soustava se zhroutí. Křesťané, a nejen oni, by měli vždy diskutovat o příčinách rozdílů, tj. presuposicích, ne o jejich důsledcích.

Nejsem „proti“ něčemu nebo někomu. Pouze nepřijímám bez studia bible a modliteb vše, co je pro mnohé směrodatné a nedotknutelné. Neměli bychom používat přívlastky jako protiletniční, protikatolický, atd. Jistě, nepřijímám některé nebo mnohé výchozí předpoklady,

jež třídí denominace, ale to neznamená, že jsem proti nim jako celku. Jak bych mohl být proti komukoliv, kdo srdcem (čelem) a činy (pravou rukou) bez výhrad věří, že jej Pán Ježíš Kristus vykoupil na kříži? To je přece můj bratr. Jestliže katolický autor, redaktor Českého rozhlasu 6, napíše do novin fundovaný článek na téma „Proč mládež vraždí?“, který je navíc v naprosté shodě s Božím slovem, proč bychom jej neměli otisknout? Sami bychom se tak dobře nevyjádřili. A výsledek? Tři odhlášené ZODy – za to, že spolupracujeme s katolíky. Protože je slovenský ZOD orámován zeleně, přišla jedna odhláška – jsme prý skrytí propagátoři islámu. Kvůli letničnímu autoru neodhlásil ZOD snad nikdo, ale kvůli Alfě odhlásilo několik letničních čtenářů. Jestliže letniční autor napíše vynikající článek, který oslavuje Krista, s radostí jej otiskneme; když napíše vynikající článek o islámu, proč bychom jej neměli otisknout? Nejlepší úvahy o Boží svrchovanosti pocházejí z pera puritánů, a proto je tiskneme, přestože s nimi nejsme zajedno v pohledu na smlouvy. Často překládáme kázání našeho dispensačního bratra z USA, jehož úvahy o Bohu nemají slabinu. Není rozumné vylévat s vaničkou i dítě. Je biblicky nepřijatelné vylít s jistým rozporným učením i Pána Ježíše Krista, jenž je naším společným Spasitelem a v němž jsme pevně spojeni v jedno tělo. V církvi se dějí věci, které přesahují moje chápání. Nechápu, proč ti, kteří mají v duchovní oblasti 90 % společného a v otázkách spasení jsou zajedno na 100 %, mezi sebou přeruší veškeré vztahy, ale udržují civilizované vztahy s lidmi ze světa, s nimiž nemají v duchovní oblasti společný ani zlomeček procenta. Přežeňme to nadsázkou – přece se nepřestanu učit německy nebo rusky jen proto, že těmito jazyky mluvil Hitler nebo Stalin. Princip je tentýž!

Další řádky budou mnohými nepochopeny, protože vycházíme z různých předpokladů, a v této zkratce nelze vše dopodrobna vysvětlit. Prosim, neďivejte se také na následující řádky černo-bíle.

28 ZÁPAS O DUŠI

Pokud jde o cessationismus, nejprve musíme vymezit, co tím rozumíme. Jestliže cessationismus znamená, že všechny dary, bez výjimky, ustaly, potom rozhodně cessationista nejsem. Jestliže ale, všechny apoštolské dary, bez výjimky, tedy i tělesného kříšení mrtvých, imunity proti uštknutí jedovatým hadem nebo vypití jedu, platí dodnes, potom jsem částečný cessationista. Cessationismus je, bez upřesnění, velmi relativní teologický pojem. I mezi letničnicími jsou bezesporu částeční cessationisté. Ale můj, částečný cessationismus, jde jistě dál a mám k tomu teologické důvody.

S letničnicími bratry nesdílím např. učení, že nás Pán Ježíš Kristus na kříži vykoupil z našich tělesných nemocí. Pozorné pročitání Izajáše v celém jeho kontextu, i kontext celé bible, odhaluje, že Izajáš píše o našich duchovních, ne tělesných nemocech – např. Iz 1:5-6. V Izajášovi 53:10 je zřejmé, že Kristus nebyl zkroušen naší rakovinou, nebo jinou tělesnou pohromou, ale byl zkroušen našimi vinami, tj. hříchem, který na sebe vzal. V následujícím verši (11) se dovídáme, že Kristus získá mnohým spravedlnost, která patří do duchovního zdraví, ne do tělesného. Duchovní radost a pokoj v Kristu, společně s tělesným sténáním (stonáním) nás bude doprovázet až do skonání tohoto světa, až do doby, kdy se vrátí náš Spasitel Pán Ježíš Kristus a vykoupí nás z tohoto fyzického těla prolezlého nemocemi:

◆ *A nejen to: i my sami, kteří již máme Ducha jako příslib darů Božích, i my ve svém nitru sténáme, očekávající přijetí za syny, totiž vykoupení svého těla. (Římanům 8:23)*

Boží dar – vykoupené tělo bez chorob – teprve očekáváme! Samozřejmě, že musím jedním dechem dodat, že veškeré uzdravování tělesných nemocí každého z nás má ve své svrchované moci náš Bůh a Pán. Za uzdravení lidí se modlím také, ale rozhodnutí vkládám do Jeho svrchovaných rukou. On uzdravuje tělesně i ty, kteří ještě nejsou nebo nikdy nebudou, duchovně uzdraveni. Ani s po-

tíráním nemocného olejem nemám žádný problém. Věřím ale, že nemohu vymáhat tělesné uzdravení na základě Kristovy oběti na kříži, která nám, tak jak mi bylo dáno porozumět prostřednictvím Písma, získala (1) v duchovní oblasti – současnou spravedlnost, vzkříšení ze smrti do života v Kristu, tj. první vzkříšení; a (2) v tělesné oblasti – jistotu budoucího vykoupení těla, tj. druhé vzkříšení (ZOD 68, str. 9).

Pokud se týká darů jazyků, tak v této problematice se rozcházejím s letničnicími bratry již v samotném účelu jazyků. Věřím, že mluvení v jazycích poukazovalo na první příchod Ježíše Krista a stvoření nového lidu, tj. církve, jak prorokoval Izajáš ve 28. kapitole, a na kterého se odvolává Pavel v 1K 14:21-22. Tento pohled na dar jazyků jsem podrobně popsal v ZODu 80, str.18.

V čem se však s mnohými letničnicími (charismatickými) bratry rozcházejím nejvíc, je jejich presuposice – soustředění se na význam darů obecně. Obávám se, že je tento charismata-centrismus natolik zaneprázdnňuje, že jim často nezbyvá čas na studium samotné podstaty Starého a Nového zákona. Duch svatý uděluje dary, abychom jimi sloužili jeden druhému, ne sobě (1Pt 4:10). S dary je to jako se znovuzrozením:

◆ *To všechno působí jeden a týž Duch, který uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce. (1K 12:11)*

I když na nás vloží ruce starší (1Tm 4:14), tak je to Bůh, kdo dává obdarování, podle svého svrchovaného rozhodnutí, jak sám chce. Věřím, že naše srdce musí být zaneprázdněno Boží svrchovaností a slávou, kterou nikomu nedá (Iz 48:11), se všemi jejími teologickými a praktickými důsledky. Věřím, že jak znovuzrození, tak dary Ducha, uděluje Bůh, jak sám chce, aniž by s hlínou konzultoval, jak ji má vytvarovat (Ř 9:20-21). Navštívil jsem desítky letničnických sborů v Americe, Asii, méně již v Evropě. Někteří z těchto sborů mají i semináře (školy) na výuku darů; školy na znovu-

ZÁPAS O DUŠI 29

zrození jsem ale neviděl. Moc bych za to nedal, že nějaká ta výuka darů probíhá i u nás. Toto zaneprázdnění srdce duchovními dary může vést až k sebestřednosti, protože je mnozí letniční bratři chtějí získat stůj co stůj a naučit se je. Potkal jsem mnoho letničních i pololetničních křesťanů, kteří byli frustrovaní a plynuli energií, protože nevěděli, jaký dar jim Bůh dal. Jsou zklamaní a jejich řeč je v podstatě časování sloves v první osobě jednotného čísla. Tento charismata-centrismus vede až k nezdravé soutěživosti v obdarování. Obávám se, že přehnaný důraz, jaký mnozí letniční bratři a sestry kladli a kladou na osobní prožitky, vyprodukoval celou charismata-centrickou, a proto v mnohém, antropocentrickou teologii, jež je často oblečená do pestrobarevného kabátu pohody, prosperity, zdraví, úspěchu atd.

Na druhé straně stojí necharismatictí bratři a sestry, kteří Boží svrchovanost oblékají do bílého pláště psychologie, kterou někdy nazývají „křesťanskou“. I oni řeší v podstatě stejné problémy, jen jinými prostředky. Zkušený psychoterapeut dokáže člověka „přeprogramovat“, ale ne změnit. To dokáže jen Boží Duch. Projděte si křesťanská knihkupectví a uvidíte, že většina knih je psychologicko-centrická. Ty se snaží, různými cestami, navigovat věřící k bezproblémovému životu a úspěchu. Prodejnost těchto knih dosvědčuje, že křesťané trpí, a podobně jako svět, hledají pomoc v ordinaci profesionálů. Křesťan musí hledat odpověď na svoje problémy v Písmu, se svým duchovním druhem – pastýřem a za zavřenými dveřmi svého pokojíku s Pastýřem všech pastýřů. Léky potřebují nemocní, nešťastní potřebují zapomenout na sebe a myslet více na Krista.

Křesťanovo úsilí by se nemělo zaneprázdnňovat dary uzdravování, mluvením v jazycích nebo sebepochopením skrze psychologii. Křesťan se má soustředit na Boží svrchovanost, na učení Písma a má sloužit svými dary ostatním, ne sobě.

10. Když jste zveřejnili několik kritických článků o Kurzech Alfa,

v podstatě jste spustil lavinu kritiky od protagonistů těchto Kurzů. Podobně tomu bylo, když Granosalis některé články inzeroval na titulní straně svého portálu. Máte nějaké zpětné reakce od svých čtenářů v této věci?

Alfa kurzy se do ČR dostaly s jistým zpožděním a považovali jsme zveřejnění zkušeností těch, kteří s kurzy začali dříve, za důležité. A protože kurzy Alfa u nás ještě byly neznámé, první zmínka nám prošla. Druhá zmínka vyvolala nevoli především z letničních řad. Není divu, Alfa kurzy z nich vyšly a šíří se lavinovitě do všech denominací. Evangelizace nám leží na srdci, ale ze zahraniční zkušenosti dobře víme, že mnohé, obzvláště za každou cenu pohodové metodologie mohou s lidmi snadno manipulovat. Zili jsme v Americe dost dlouho, abychom věděli, jak profesionálně propracované evangelizační programy mohou být a jak těsně mohou kopírovat metody byznysu. Z křesťanů se pak stávají vyškolení lektori – distributoři evangelia. Podobné programy jsou pro sbory nejen finančně náročné, ale do práce se zapojují velké množství profesionálně vyškolených pracovníků, kteří pak chybí jinde. Dlouhodobá účinnost takto propracovaných programů je malá. Dodnes zůstává neúčinnější evangelizační metodou osobní kontakt. Čas sám prověří, kdo staví na skále a kdo na písku.

11. Jak nyní chápete svoji službu v církvi?

Rád se zabývám teologií. To není neslušné slovo, protože každý člověk má nějakou teologii – i ateista. Musím si vždy biblicky zdůvodnit, proč věřím v to, v co věřím, a nevěřím v to, v co nevěřím. Rád se o takové poznání dělím s čtenáři a posluchači. Při jednom setkání se studenty teologie mi bylo řečeno: „Pane Steigere, Zápas o duši nejen provokuje, ale i buduje, ale za to žádnou frčku (měl na mysli akademický titul) nedostanete.“ Těsně před naším úprkem před Sovětským svazem jsem vyučoval rok geologii a matematiku na hornickém učilišti dolu

30 ZÁPAS O DUŠI

Hlubina v Ostravě. Naučil jsem hornické učně řešit jednoduché derivace a integrály. Vyděšený inspektor mne udělal předsedou zkušebních komisí i bez stranické legitimace. Mým přáním je, aby mi bylo dopřáno dál trpělivě vysvětlovat a vyučovat i bez frčky z teologie.

Také naše rozhlasová spolupráce s Rádiem 7 (TWR) se začala rozjíždět nanovo. Někdy v roce 2010, když Pán dá, to mi bude skoro 70, bych rád psal v klidu a bez časových tlaků populární formou knihy s teologickou tematikou.

12. Je něco, co byste chtěl popřát nebo vzkázat čtenářům Grano-salis?

Popřát mohu jenom hojnost Krista! A vzkázat? Neberme sami sebe tak vážně! Nebojme se odlišných názorů. Přiznejme si, že většinou věříme své denominační interpretaci jen proto, že jsme se s jiným pohledem ještě nesetkali. Smyslem naší služby a vydávání Zápasu o duši je, abychom čeřili vlnky stojatých vod našich rybníků. Zkoumejte Písmo, zkoumejte solidnost presuposicí, tj. základů, na kterých je učení vašich denominačních vystavěno, a vždy vezte, proč věříte tomu a ne onomu. Jinak budete jako ta žába v pekáči, která z vlažné vody nevyskočí a z vařící už nemůže vyskočit. J.G. Reisinger to vystihl následovně:

Židovští učitelé a představitelé měli v Ježíšově době k dispozici kompletní učení Starého zákona, který jasně mluvil o přicházejícím Mesiáši, a také tradiční moudrost svých o celá staletí starších předchůdců. Proč jim tedy uniklo, když Mesiáš přišel? Jak je možné, že katoličtí učenci studují bibli celý život, a přitom jim uniká ospravedlnění z víry samotné? Čím to, že jedna skupina křesťanů vidí pravdivost učení o milosti, zatímco druhá vidí jenom svobodnou vůli člověka? Proč trvají presbyteriáni na tom, že bible požaduje křest dětí, zatímco baptisté jsou přesvědčeni, že táž bible učí pouze o křtu věřících, a to ponořením? Co způsobuje,

že velcí vědci tráví celý život studiem skutečností, které ukazují k Bohu Stvořiteli, a nacházejí při tom jenom podporu pro evoluci? Ve všech uvedených případech je vysvětlení stejné. Odpověď zní, že každý nachází jen to, co hledá! Když přijmeme vyčerpávající „systém“ názorů a když jsme přesvědčeni, že je náš systém správný, automaticky uzavíráme svou mysl vůči jakémukoli novému pochoopení nebo změně. Od té chvíle spočívá veškeré naše studium pouze v hledání dalších důkazů pro to, čemu již věříme. Naším jediným průvodcem a naší konečnou autoritou už nebude výhradně Boží slovo, ale lidské spekulace.

K tomu dodávám, že naše nedokonalé teologické systémy musí být otevřené, jinak zdegenerují v denominační uzavřenosti, podobně jako degeneruje člověk, který se žení a vdává v nepočtené genetické „louži“ jedné vesnice. Radujme se z toho, že máme svobodnou zemi, a že ještě u nás po sobě nestřílí „katolíci“ a „protestanti“ jako v Severním Irsku, že vedle sebe mohou mírově koexistovat katolíci, protestanti, reformovaní i deformovaní. Díky Pánu za jednotu v Kristu i za rozličnost určitých pohledů, On dobře ví, proč to vše v církvi dopouští.

♦ *Vím, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha, kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí. (Římanům 8:28)*

13. Měl byste nějakou specifickou modlitební potřebu?

Často mám na srdci stav křesťanů u nás. Tím, že jsme žili 23 let v cizině, angličtina je pro nás téměř stejně přirozený jazyk jako naše mateřština. To nám umožňuje sledovat křesťanské dění nejen u nás, ale i ve světě. Máme mnoho příležitostí dozvědět se něco nového, zajímavého a důležitého, ale zájem o sdílení nových myšlenek z řad křesťanů je malý. V říjnu u nás byla dvoudenní konference na téma: Islám a křesťanství. Srdce mě bolelo, když se sešlo sotva 30 věřících ze sedmi různých církví. Většinu

jsme jich znali. Jsou to čtenáři Zápasu. Po Islámu se konala Mezinárodní vědecká konference na téma Darwin a design. Sešlo se několik set posluchačů, mnozí ze zahraničí. Z řad kazatelů a církví byla účast malá. V hojném počtu přišli vysokoškolsí studenti. Potěšila nás řada bývalých studentů, s nimiž jsme pracovali před více než deseti lety. Máme radost, že naše námaha a služba není marná. Moje modlitby jsou, aby Čechy postihlo nadšení a posedlost Kristem. Jen mrtvé ryby plavou s proudem.

– *Ptal se Štěpán Křivánek* –
GRANOSALIS NETWORK
<http://granosalis.cz>

DARWIN, NEBO INTELEKTUÁLNÍ ZÁMĚR?

Kongresové centrum v Praze se stalo 22. října 2005 místem Mezinárodní konference na téma „Darwin a inteligentní projekt: Výzva pro vědu 21. století“. Pořádat podobnou konferenci u nás není vůbec snadný ani vděčný úkol. Jakákoliv zmínka na toto téma totiž vyvolává především v našich vědeckých kruzích ostré reakce. Nejinak tomu bylo i tentokrát. Odpověď byla jasná – nejde o vědeckou konferenci a na možnost účasti na konferenci reagovali negativně. ČT1 a ČT24 této mezinárodní události věnovaly ve zprávách dne alespoň malou pozornost.

Evoluční biolog Jan Zrzavý se nechal slyšet (*Respekt 42/2005 – Designéři nad Prahou*), že Mezinárodní vědecká konference na téma „Darwin a inteligentní projekt: Výzva pro vědu 21. století“ byla něco jako úlet do dob největšího temna. Profesor Jan Zrzavý sám v sobě nenašel odvahu, aby razantně a věcně roznesl nejen neviditelný organizační výbor (všechny informace byly dostupné na internetu), ale aby u nás toto „staroorientální blouznění“ napadl před ostatními účastníky. Příležitostí k tomu bylo během dvou panelových diskusí víc než dost. Prof. Zrzavému stačilo, že to za něj vyřídí stejně chytrí odborníci, mezi nimiž

... se prý proslychá, že Český spolek pro potírání pavěd by rád nějak rozbil inteligentním designérům jejich chystaný sabat, aby se jeho členové sjezdu zúčastnili a vedli tam s přítomnými tmáří polemiku z pozice břitké kritické racionality. Odměnou má být proplacení konferenčních poplatků.

Jeho ostře nabroušený meč jistě ťal do živého. Až by se zdálo, že závěrečné prohlášení vyznívá jako fatwa s lidskou tvář. Doufejme, že náš Honza promluvil jen sám za sebe:

Neškodilo by, kdyby pražské Kongresové centrum (alias Pakul), už z minulosti nabitě jistou neblahou energií, následkem tohoto ideového běsnění konečně lehlo popelem, řekněme razantním zásahem inteligentního designéra.

Je smutné, že i po 15 letech demokratického vývoje máme v řadách naší intelektuální a odborné elity Honzíky, kteří vyzývají laickou i odbornou veřejnost, aby se řídila jedině správným názorem nesmrtelného Darwina a vyjadřovala pohrdání vůči všem, kteří si dovolí mít jiný názor.

Molekulární biolog profesor Emil Paleček, který pracuje v Biofyzikálním ústavu AV ČR, reagoval na článek profesora Zrzavého i na obsah samotné konference a v *Respektu* č.44 – *Když dialog vedou hluší* a napsal:

Podle profesora Zrzavého se měla v Praze konat bitva o Darwina. K žádné bitvě však nedošlo. Žádný odpůrce evoluce se totiž na konferenci nedostavil. Česká televize se sice zmínila, že významní čeští vědci účast na konferenci odmítli a nás přítomné tím odsoudila do role vědců bezvýznamných. Naštěstí však o významnosti nerozhoduje Česká televize, ale výsledky jejich práce.

V odstavci „Náboženství vs. věda“ cituje co říká známý darwinistický filozof Michael Ruse:

... ačkoli boj mezi kreacionismem a evolucionismem bývá často vnímán jako konflikt mezi náboženstvím a vědou, jde spíše o konflikt

32 ZÁPAS O DUŠI

mezi náboženstvím a náboženstvím. K tomu dodává, že pro mnohé evoluční biology se evolucionismus stal prostě posedlostí, a mají tendenci se chovat jako ateisté, kteří odmítli náboženství, jen aby je nahradili jiným systémem, který – jak očekávají – bude odpovídat na stejné otázky jako náboženství. ...

Lze se důvodně domnívat, že to byly právě přístupy evolucionistů, které přispěly ke vzniku kreacionismu i „dialogu hluchých“, který mezi sebou obě skupiny už delší dobu vedou.

Dawkins například ve své knize Řeka z ráje píše:

Na začátku exploze života neexistovala žádná mysl, žádná kreativita, žádný záměr, existovala pouze chemie.

Pokud by měl tento výrok být vědecký, mohl by jeho konec snad znít takto: Pokud na počátku života na Zemi existovala jenom chemie, byla to chemie, kterou dosud neznáme. První část tohoto výroku do vědecké formy předělat neumím, protože nevím, jak vědecky dokázat, že mysl či kreativita neexistovaly.

Bohužel Dawkins není jediným evolucionistou, který takto nevědecky postupuje a vydává se při tom za vědce.

Jak tedy konference probíhala? Především skutečnost, že se jí účastnili posluchači z 18 zemí, svědčí o tom, že nejde o mrtvé téma. Mezi účastníky konference bylo velké množství našich vysokoškoláků a málo jejich profesorů, pokud tam byli vůbec nějakí.

Byla to tedy konference vědecká, nebo nevědecká?

Kvalifikace přednášejících:

- Jonathan Wells, Ph.D. (Kalifornská univerzita, Berkley)
- John C. Lennox, Ph.D., D.Sc. (Oxfordská univerzita)
- Charles B. Thaxton, Ph.D., FAIC (Iowa státní univerzita), několik let přednášel na Karlově univerzitě

- Stephen C. Meyer, Ph.D. (Cambridgeská univerzita),
- Dalibor Krupa, Ph.D. Phil. (Oxfordská univerzita, Slovenská akademie věd)
- Michael J. Behe, Ph.D. (Pennsylvánská univerzita. Autor knihy Darwinova černá skříňka). Tento poslední host konference se nedostavil, protože byl odborným svědkem soudního procesu, který právě probíhá v Pennsylvánii.

Všichni přednášející jsou profesionály ve svých oborech s bohatou publikační činností. Některé jejich knihy byly přeloženy a vydány i u nás.

O čem hovořili?

- **Stephen C. Meyer, Ph.D.**

V úvodu se zmínil o mediálním šílenském v Americe a pronásledování amerických vědců darwinistickou nomenklaturou. První příspěvek byl na téma: Návrat hypotézy projektu. Následovala definice „Co je to Inteligentní projekt a teorie inteligentního plánu“. Uvedl celou řadu skutečností, které se týkají informací zakódovaných v DNA a RNA. Shrnutí: Teorie inteligentního projektu je založena na vědeckých objevech, není založena na náboženských předpokladech a může mít širší filosofické důsledky.

Jako spoluautor publikoval dvě knihy, které s Inteligentním záměrem souvisí: „Darwinism, Design a Public Education“ (Michigan State University Press, 2003) a „Science and Evidence of Design in the Universe“ (Ignatius 2000).

- **Jonathan Wells, Ph.D.**

(genetika)

Hovořil na téma: „Ikony evoluce“. Závěr: Mnohé ze známých důkazů pro darwinovskou evoluci jsou zkreslené, přehnané nebo přímo zfalšované – Darwinův strom života, Haeckelova embrya, Drs- nokřídlec březový, Darwinovy pěnky, Drosophilla (ovocná muška se čtyřmi křídly). Život a jeho projevy mohou být výsledkem inteligentního plánu.

Vyšlo: „Ikony Evoluce“, Návrat domů

- **Charles B. Thaxton, Ph.D.**
(biochemie)

Přednášel o původu života. Informace jsou překážkou naturalistické evoluci: Hypotéza náhody (Crick 1968), Prebiotický přírodní výběr (Oparin), Sebe-organizace (Kenyon a Steinam), Nerovnovážná termodynamika (Prigodin), Hypercykly (Eigen), Život na jílech (Cairns-Smith), Teorie komplexnosti (Santa Fe Institute), Svět RNA (Joyce and Orgel), Thiosterový svět (de Duve).

Důkazy ve prospěch inteligentního plánu: Selhání vysvětlení pomocí přírodních mechanismů, informační molekuly demonstrují projekt (sekvence nukleotidů v DNA a sekvence aminokyselin v bílkovinách jsou spojeny genetickým kódem, podobně jako 0 a 1 v počítačovém kódu nebo abecední znaky psaného textu jsou spojeny kódem ASCII. Kde je kód, tam je inteligence.

Strojový kód genů se až nepříroze podobá kódu počítače. Kromě rozdílu v používaných „slovech“ je možné stránky molekulárního biologického časopisu zaměnit za stránky časopisu o počítačovém inženýrství.

(Richard Dawkins)

DNA je jako počítačový program, ale je mnohem pokročilejší než cokoli, co jsme kdy stvořili.

(Bill Gates)

Syntéza složitě molekuly je velice obtížný úkol; každá skupina, každý atom musí být umístěn ve správné pozici, a to je třeba brát doslova.

(Během představení Roberta Woodwarda na slavnostním předávání Nobelovy ceny v roce 1965)

U nás vyšlo: „Duše vědy“, Návrat domů

- **Stephen C. Meyer, Ph.D.**
(paleontologie)

Téma – Kambrická informační exploze. Klíčové vlastnosti kambrické exploze: Náhlé objevení se hlavních typů živočišných těl – nových biologických forem; Kvantový skok v rozsahu informačního obsahu biosféry (nové biologické formy vyžadují nové biologické informace); Exploze není důsledkem neúplnosti fosilního záznamu. Přírodní výběr a náhodné

mutace selhávají pro vysvětlení původu informace potřebné pro vznik živočišných kmenů v kambriu. Hierarchické uspořádání informace (přítomné „v plánech“ těl živočichů) může vzniknout pomocí inteligentního projektu.

- **Dalibor Krupa, Ph.D. Phil.**

- **Cees Deker Ph.D.**

Doplňovali současné vědecké poznatky v širších souvislostech.

- **David Berlinsky, Ph.D.**

Přednášel na téma: Svět RNA a původ genetického kódu.

Pro ty, kdo studují různé aspekty původu života už nadále není otázkou, zda život mohl vzniknout chemickými procesy z nebiologických složek, ale spíše jakým způsobem se to mohlo stát.

(Národní akademie věd)

- **John C. Lennox, Ph.D., D.Sc.**
(matematika)

Téma – Matematická pochopitelnost vesmíru. Svoji přednášku zahájil přehledem císařských matematiků žijících v Praze a pak už se věnoval přísnému matematickému vyladění vesmíru a hypotéze o inteligentním plánu. Svoji přednášku prokládal řadou skvělých citátů:

Pokud jsou mé mentální procesy dány čistě pohybem atomů v mém mozku, nemám důvod domnívat se, že moje přesvědčení a názory jsou správné – a zvláště nemám důvod věřit, že se můj mozek skládá z atomů.

(J.B.S. Haldane)

Kdybyste jen o trochu změnili přírodní zákony nebo hodnoty konstant – jako třeba náboj elektronu – pak by se způsob vývoje vesmíru změnil natolik, že je pravděpodobné, že by se mohl vyvíjet inteligentní život.

(Dennis Sciama)

Hlavním cílem veškerého zkoumání vnějšího světa by mělo být objevení rozumového řádu, který mu byl dán Bohem a který nám zjevil v jazyce matematiky.

(Johannes Kepler)

34 ZÁPAS O DUŠI

Přednášející důsledně setrvali v mezích vědy a nikdy se nezmínili ani nespekulovali o atributech *původce* inteligentního záměru, čímž by překročili hranice vědy.

Inteligentní design je výzvou pro celou naši společnost, abychom si uvědomili, že lidstvo se nemůže zabývat pouze vědou, ta bude mít vždy své neprobádané stránky; nestačí se zabývat jen filosofií, ta se nedá vědecky potvrdit ani vyvrátit; a nestačí se zabývat jen náboženstvím, protože bez vědy a filosofie zůstane poznání smyslu života jen částečné. Aby se vědecká obec mohla svobodně intelektuálně rozvíjet a být plodná, nesmí být kastrována materialistickou (náboženskou) ideologií. Člověk, na rozdíl od jiných živočišných druhů, abstraktně přemýšlí a má kapacitu zkoumat původ všeho, co nás obklopuje. Určitě nejde jen o světónázor, ale o celospolečenskou intelektuální výzvu. Pokud své obzory nerozšíříme, budou naše nejlepší mozky odcházet tam, kde není intelektuální svoboda ohrožena tyranii „vědy“.

Prohlásit, že panel vědeckých kapacit, které mají přinejmenším stejnou odbornou nebo vyšší kvalifikaci než ten, kdo vystupuje jako mluvčí naší vědecké obce, je přinejmenším krátkozraký. Čím dříve si uvědomíme, že vědu nemůžeme zneužívat jako ideologický nástroj, tím lépe pro nás. Záleží jen na nás, zda budeme i nadále ochotni otevírat podobné diskuse a tak se vzájemně obohacovat i v této zemi.

Vesmírní Lidé – Douška na závěr

11. a 12. listopadu 2005 se v Kongresovém centru konaly dvě přednášky Ericha von Dänikena, které přilákaly obrovské množství fanoušků a čtenářů jeho knih. Snad každý z přicházejících dostal u vchodu list papíru s poselstvím Vesmírných lidí a portrétem pana presidenta Klause, ze setkání se světlenými pracovníky v České Lípě na jaře 2005. Pan prezident si prý přečetl „Rozhovory s poučením od mých Přátel z Vesmíru“ i „Hovory s Bohem“ a dál se seznamuje

na <http://www.vesmirmi-lide.cz> se skutečnou situací lidstva.

Erich von Däniken je plodný autor, vydal 26 knih, prodalo se víc než 63 milionů výtisků a jeho knihy byly přeloženy do 32 jazyků. Je to nadšenec a cestovatel, kterého přitahují záhady a vydává se i do těch nejvzácnějších a nejméně přístupných míst. Každoročně má na svém kontě víc než 150 000 kilometrů.

Erich von Däniken položil účastníkům přednášky otázku: „Co je jisté?“ a posluchačům napověděl: Protože na spoustu otázek odpovědi nalézáme velmi těžko, měli bychom umět žasnout a nebát se fantazie, která je hnací silou vědy a pokroku. Tam, kde jsou propasti našeho vědění nepřekonatelné, je třeba myslet nekonvenčně a nebát se originálních interpretací myslitelů. Připomenul posluchačům, že i vědecká obec patří ke společnosti přikyvovatelů a všichni dohromady se spíše spoléháme na to, co za nás vyřeší a vymyslí někdo jiný. Vědecká obec často cituje závěry jiných, aniž by byly skutečně ověřeny. Ty jsou přijímány s neochvějnou jistotou a vírou, že vědci jsou oproštěni od ideologie a nemohli by nás laiky klamat. Páteří Dänikenova díla jsou mimozemské civilizace a vesmírné bytosti, které na zemi zanechaly dostatek stop, abychom o jejich existenci nepochybovali. Nejruznější záhady, od And až po pyramidy a animace, které přednášku provázely, byly velmi zdařilé. Däniken zkoumá starobylé písemnosti asijských a arabských kultur, své místo má v jeho knihách a přednáškách i bible. Ve své přednášce se odvolával na biblického Henocha, Ezechiele a stáří zkoumaných záhad, které mají být přibližně šest tisíc let staré a pocházejí z doby před potopou, odvolával. Na rozdíl od přednášejících vědců konference na téma Darwin a design, kteří se na bibli neodvolávali ani jednou, byl „potrhlý Švýcar“, jak o sobě sám prohlásil, přijat širokou veřejností velmi vřele. Existenci mimozemšťanů (Písmo hovoří o mocnostech nebeských, pekelných, popisuje síly, panstva a vlády) připouští mnozí

lidé a určitě je nikdo neobviňuje, že by mohlo jít o „úlet do dob největšího temna“, jak poznamenal pan profesor Zrzavý. Existence záhad, stavitelský a technický um, který přesahuje vše, co o životě na Zemi a o zákonech vesmíru dosud víme, je výzvou i pro vědeckou obec. Zdá se, že Intelligence, která stojí za tím, co je pozemské i mimozemské, celý vesmír, v němž jsme umístěni, se stala pro vědce nebezpečnou zónou. A ten, kdo si dovolí klást podobné otázky jako Erich von Däniken, může být obviněn, že podlehl „staroorientálnímu blouznění“.

Erich von Däniken klade mnohé otázky, ale nenabízí řešení. Nezná odpověď na otázku, kde se vzaly vesmírné bytosti. Bez Intelligence by musela fungovat evoluce i ve vesmíru. Bible a Inteligentní design nabízí mnohem více odpovědí, s nimiž si evoluce, materialismus ani ti, kdo přičítají vznik života mimozemšťanům, neví rady. Darwinův evoluční model se ve školách vyučuje v nezměnné podobě, přestože není v souladu s mnoha současnými vědeckými poznatky. Darwinova domněnka zůstává jediným možným vysvětlením vzniku života na Modré planetě. Otázky, které Erich von Däniken klade na základě důkazů a evidence z celého světa, jsou s biblí v daleko menším rozporu, než balzamovaný a nedotknutelný darwinismus.

Zájemců o záhady světa a duchovní mocnosti stále přibývá. Aby Dänikenovi fanoušci nečetli jen knihy, vybudoval v Interlakenu Mystery Park, který nabízí virtuální zážitky celé řady záhad světa. V Berlíně a na jiných místech Německa se ve velkých nákupních střediscích otevírají miniaturní Mystery parky, které mají přilákat návštěvníky do Interlakenu. Švýcarsko má svůj Disneyland.

– kas –

Kde jsi byl, když jsem zakládal zemi? Pověz, víš-li něco rozumného o tom. Víš, kdo stanovil její rozměry, kdo nad ní natáhl měřicí šňůru? (Jób 38:4-5)

OD PROJEKTU K PROJEKTANTOVI

Dr. Charles Thaxton řekl:

Většina lidí nikdy neslyšela objektivní fakta a dobře odůvodněné argumenty ve prospěch existence inteligentního plánu.

Cílem konference je prozkoumat důkazy, které na projekt ukazují. V tomto článku chceme znovu zvážít několik známých důkazů a ukázat některé nové, které se vztahují k identitě projektanta.

O čem svědčí data?

Vědecké důkazy předložené na konferenci zcela jistě nesvědčí ve prospěch naturalistické teorie o tom, že se z molekul vyvinul člověk. Podívejme se, co na některé z probíraných otázek říká Charles Darwin. Většina lidí si neuvědomuje, že Darwin ve své knize O vzniku druhů učinil riskantní předpověď týkající se vědeckých důkazů. Jeho předpovědi – v duchu dobré vědy – poskytly způsob, jak jeho teorii ověřit.

Darwin se obával, že fosilní nálezy poloviny 19. století nesvědčí pro teorii společného původu, ale předpokládal, že časem budou výzkumníci schopni „chybějící články“ doplnit. O více než 150 let později je přechodových článků stále extrémně málo. Nedávno zesnulý vědec Harvardovy univerzity Steven Jay Gould označil tento nedostatek fosilií jako „cechovní tajemství paleontologie“. Fosilní nálezy svědčí naopak ve prospěch náhlého objevení se nových forem, které od té doby zůstaly prakticky nezměněny. Nejnápadnějším příkladem je kambrická exploze. Ve vrstvě kambria se najednou objevují zkameněliny několika desítek kmenů, aniž by byla jasná cesta vývoje z nižších předchůdců. Po této „explozi“ zůstávají nové kmeny ve fosilním záznamu v zásadě nezměněné, ať už dodnes, nebo do doby, kdy vyhynuly. Důkazy o náhlém objevení se mnoha kmenů podřývají důvěryhodnost Darwinovy teorie o společném předkovi; obrátily Darwinův strom života vzhůru nohama.

36 ZÁPAS O DUŠI

Další odvážnou předpověď Darwin učinil ve vztahu ke svému postulátu, že přírodní výběr a náhodné variace dokáží vytvořit onu úžasnou rozmanitost živých forem, kterou nyní vidíme. Řekl:

Pokud bychom mohli dokázat, že existuje nějaký složitý orgán, který nemohl být v žádném případě vytvořen pomocí velkého počtu po sobě jdoucích malých modifikací, má teorie by se zcela zhroutila.

Klíčové důkazy nám poskytuje buňka: úžasné, nezjednodušitelně složité stroje a navzájem propojené systémy vnitrobuněčných strojů. Zdá se zcela jasné, že tato úroveň komplexnosti nemohla vzniknout díky „neřízenému“ přírodnímu procesu. Darwinovy vlastní předpovědi, které se nevyplnily, tedy vlastně jeho teorii popřely.

Daří se vědě pokročit při hledání naturalistických vysvětlení pro složité stroje uvnitř buňky? Molekulární biolog Franklin M. Harold ve své knize *The Way of the Cell* (Cesta buňky) příznačně říká:

Musíme přiznat, že v současné době nemáme detailní darwinovské vysvětlení pro evoluci jakéhokoli biochemického systému, jen spoustu zbožných přání a spekulací.

Je jasné, že někteří vědci, kteří se pevně drží darwinovského modelu, chtějí propagovat jiný způsob myšlení, který odmítá princip, že člověk by měl jít tam, kam ho vedou důkazy. Harvardský genetik Richard Lewontin prohlásil:

Naše ochota akceptovat vědecká tvrzení, která protřečují běžnému rozumovému chápání, je klíčem k pochopení skutečného boje mezi oblastí vědy a nadpřirozena. Musíme se postavit na stranu vědy navzdory zjevně absurditě některých jejích konstrukcí, navzdory tomu, že nedokázala naplnit mnohé ze svých extravagantních slibů ohledně zdraví a života, i navzdory toleranci vědecké komunity vůči nepodloženým prohlášením, a to proto, že naším prvotním závazkem je materialismus. Nejde

o to, že by nás vědecké metody a instituce nějakým způsobem nutily přijmout čistě materialistické vysvětlení světa jevů, ale právě naopak – svou apriorní věrností materialistickým příčinám jsme nuceni vytvářet výzkumný aparát a soubor koncepcí, které mohou vytvořit materialistická vysvětlení, bez ohledu na to, jak kontraintuitivní a pro nezasvěcené mystifikující mohou být. Materialismus je navíc absolutní, protože myšlenka božství nesmíme dovolit strčit do dveří ani prst.

Jinými slovy, Lewontin definuje vědu jako hledání nejlepších naturalistických vysvětlení, jako hledání nejlepších vysvětlení. Pokud se předem rozhodneme, jaké druhy vysvětlení vyloučíme (jako například působení inteligence), proč bychom měli být překvapeni, že mnozí darwinisté nejsou ochotni naslouchat tomu, že z důkazů je možné usuzovat na inteligentní projekt?

Nepodložená tvrzení, o kterých mluví Richard Lewontin, by nás měla vést k přesvědčení, že nic může vést ke vzniku něčeho, neživá hmota může dát vznik životu, nahodilé procesy mohou stát za přesně vyváženými systémy, chaos může vyprodukovat informaci, nevědomí vědomí a z absence rozumu se může vytvořit rozum. Proto jsme ve scénáři popisujícím vývoj od molekuly k člověku nuceni věřit, že systém obsahující méně informací (molekuly) vytvoří systém obsahující více informací (člověka). Přesto ve světě přírody neexistuje příklad toho, aby z menšího objemu informací vzniklo více informací. Neexistuje žádná věc, která by obsahovala více informací než to, co vedlo k jejímu vzniku. Informace je navíc nehmatatelná, k čemuž materialistická mechanistická evoluce nemůže nic říci. Díky zkušenostem z každodenního života je nám jasné, že informace jen tak spontánně nevzniká nahodilými procesy. Jde o vztah příčiny a následku, který kolem sebe denně vidíme. Když vidíme vysokou koncentraci informací (jako například encyklopedii nebo CD nabitě

počítačovým kódem), vždy dojdeme ke správnému závěru, že vznikla díky inteligentním činitelům: spisovatelům nebo počítačovým programátorům. Stejně tak můžeme správně usuzovat na inteligentní příčinu, když vidíme obrovská kvanta digitálních informací zapsaná v molekule DNA. Je to jak intuitivní postřeh, tak vědecké vyvození závěru. Leží tento druh uvažování mimo rámec vědy? V žádném případě!

Sir Frederick Hoyle, profesor astronomie na Cambridgeské univerzitě, rozhodně na základě důkazů došel k vědeckému odvození existence inteligentního činitele. Třebaže byl ateista, byl si vědom úžasné složitosti a přesného nastavení konstant ve vesmíru. Prohlásil:

Selský rozum by nám na základě těchto fakt říkal, že si s fyzikou, chemií a biologii pohrál nějaký super intelekt a že neexistují žádné slepé síly, o kterých by stálo za to hovořit. Čísla, která je možno z těchto fakt spočítat, se zdají tak přesvědčivá, že jiný závěr je skoro vyloučený.

Co plyne z důkazů ve prospěch inteligentního činitele?

Místo toho, abychom učinili naslepo skok do materialismu, který s sebou nese darwinismus, proč se raději nepodívat na to, kam nás vedou důkazy?

Vezměme si například oxfordského vědce Antony Flewa, kterého londýnský deník The Times označil za „jednoho z nejuznávanějších ateistů posledních padesáti let, jehož články a přednášky vytvořily základ nevíry mnoha jeho následovníků“. Přesto nedávno došel k závěru, že přes to všechno existuje nějaký inteligentní činitel, který stojí za projektem života. Proč ta změna přesvědčení? Stojí za ní závažné vědecké důkazy, jaké je možné najít například v informační komplexitě DNA.

Pokud dojdeme ke stejnému závěru jako Antony Flew, okamžitě se vynoří otázka: odkud jsem se tady vzal? Co je smyslem a účelem mé existence? Co se stane, když zemřu? Spolu s těmito otázkami se objeví další, stejně závažná

a možná ta nejdůležitější ze všech: pokud nás důkazy z biologie, astronomie a dalších věd vedou k tomu, abychom usuzovali na to, že v procesech vedoucích k existenci života, jak ho známe, působila nějaká „superinteligence“, chtěla by tato inteligentní a mocná bytost, abychom ji znali? Věříme, že odpověď na tuto otázku zní:

Ano – máme veškeré dobré důvody předpokládat, že by komunikovala s těmi, kteří mají podobně jako ona inteligenci a rozumové schopnosti.

Jak by to ale udělala? Jednou z možností je to, že takovouto komunikaci obsahuje některé z velkých světových náboženství. Jaký způsob komunikace by takový super intelekt použil, aniž by jej mohli vynalézt sami lidé? Je způsob, jak zhodnotit a prozkoumat takovouto komunikaci?

Pokud by existovaly důvěryhodné historické důkazy o takovéto komunikaci, pak bychom mohli logicky začít hledat v některém z velkých světových náboženství. Vzhledem k tomu, že si velká náboženství v mnoha oblastech navzájem odporují, jak můžeme poznat, které z nich (pokud vůbec některé) má jako svůj zdroj tento superintelekt?

Jak rozpoznat

nadpřirozenou komunikaci?

Předpokládejme, že tento superintelekt stvořil prostor, čas a hmotu. Pokud je to pravda, pak on sám nutně existuje mimo tyto časoprostorové rozměry a není nijak závislý a omezený časem – je schopen vidět jasně jak dávnou minulost, tak budoucnost. Takovýto stvořitel by proto mohl použít tuto vlastnost – nezávislost na prostora a čase (transcendenci) – k tomu, aby se nám dal poznat. Konkrétně by se mohl vyjadřovat slovy a v prorockých výrocích popsat jak dávnou minulost, tak budoucnost, a to vše s nesmírnou přesností. Měli bychom tedy hledat knihu, která odkrývá minulost a ve svém důsledku nám říká, co bychom měli najít, pokud budeme pomocí paleontologie a archeologie pronikat stále hlouběji do historických dokladů.

38 ZÁPAS O DUŠI

Ještě pozoruhodnější by bylo množství detailních proroctví ohledně budoucnosti, která by se později přesně naplnila.

Když budeme takovouto knihu hledat, zjistíme, že jedinou knihou na světě, která splňuje tato kritéria, je křesťanská Bible. Je to kniha, za níž položil život Jan Hus a která inspirovala Jana Ámose Komenského při práci na reformě vzdělávání.

V lidském měřítku bychom považovali za pozoruhodné i to, že by někdo byl schopen zapsat třeba jen jedno jediné přesné proroctví o budoucnosti. Čekali bychom, že se takové proroctví nesplní. Přesto je s podivem, že bible neobsahuje jen několik málo proroctví, ale celých 1 817 proroctví týkajících se 737 různých věcí; mimochodem – víte, že skoro 27% celé Bible tvoří proroctví?

Většina těchto proroctví se již naplnila, a to naprosto přesně; některá se splnila více než 2 500 let poté, co byla zaznamenána. Mnohá jsou tak detailní, že skeptikové mají jen jedno východisko: tvrdit, že byla zapsána až potom, co se daná událost stala. Pečlivé studium důkazů však ukazuje, že tomu tak není.

Jedním z vědců, kteří k otázce naplněných proroctví přistupovali z hlediska skeptika s otevřenou myslí, je americký chemik Andrew Bocarly. Kolega ho upozornil, že 53. kapitola starozákonní knihy proroka Izajáše zjevně velice přesně předpovídá ukřižování Ježíše Krista. Dr. Bocarly se tento text snažil vysvětlit bez prorockého významu, ale nakonec ho studium tohoto a dalších biblických textů vedlo k tomu, že přijal křesťanskou víru. Nejen, že tato naplněná proroctví potvrzují existenci superintelligence, která má zájem o komunikaci s námi, ale dávají také dobrý podklad pro domněnku, že se naplní i ta zbývající.

Kromě toho, že ve prospěch bible svědčí naplněná proroctví, je doložena jako historicky přesná také díky archeologii. Millar Burrows z Yaleovy univerzity říká:

Archeologické nálezy stále znova potvrzují pravdivost bible.

Jedině bible splňuje kritéria pro knihu, která přesně popisuje jak minulé, tak budoucí události. Můžeme si tedy být jisti, že to, co říká, jsou slova oné superintelligence, která nás stvořila a chce s námi komunikovat.

Tváří v tvář faktům –

žít v souladu s důkazy

C. S. Lewis, který ve 20. letech 20. století začal učit na Oxfordské univerzitě, došel jako mladý muž k přesvědčení, že Bůh neexistuje. Byl ovlivněn antropology, kteří tvrdili, že příběh o tom, jak Ježíš vstal z mrtvých, je jen vymyšlená legenda, pověra přejatá z přírodních náboženství Středního východu. Přesto byl hodně vyveden z míry, když se jako ateista v Oxfordu setkal s lidmi, kteří – proti tomu, co by sami čekali – považovali důkazy o Ježíšově vzkříšení za překvapivě pádné. Lewis začal o svém názoru znovu přemýšlet. Roku 1931 došel k závěru, který byl v rozporu s jeho předchozím přesvědčením. Uvěřil, že Ježíš Kristus je živý a viděl ho veliký počet svědků. Jejich svědectví se jeví jako rané a opravdové a je zapsáno v historických dokumentech, které není možné jen tak smést ze stolu.

V nedávné době mnoho vědců v dalších částech světa, včetně Johna Suppa, geologa z Princetonské univerzity, a Fritze Schaeffera, průkopníka v oboru kvantové výpočetní chemie, došlo k závěru, že historické důkazy pro Ježíšovo vzkříšení, když jsou viděny bez předpoklady a otevřeně, jsou přesvědčivé.

Přední americký genetik, Francis Collins, vedoucí Projektu lidského genomu, byl mladým profesorem ateistou na Michiganské univerzitě; pak pocítil potřebu se alespoň zamyslet nad možností existence Boha. Přečetl Lewisovu knihu K jádru křesťanství a byl šokován morálním argumentem ve prospěch existence Boha. Brzy nato nabyl přesvědčení, že důkazy v případě existence Boha silně svědčí v její prospěch.

V knize K jádru křesťanství Lewis ukazuje, že biblický světový názor odpovídá univerzálnímu lidskému pocitu, že

existuje dobro a zlo – myšlenka, kterou v otázce jistých objektivních morálních pravd, které se nad námi vznášejí, vnímá celé lidstvo; tyto pravdy denně používá naše svědomí, aby nám pomohlo v sebehodnocení a posouzení. Lewis došel k závěru, že všichni lidé, kdesi hluboko uvnitř, vědí dvě věci: že existuje morální Zákon a že jej denně porušujeme. To byl pro něj první a nejdůležitější důkaz existence myslí, která řídí vesmír.

Co tyto důkazy znamenají pro můj život?

Co nám tedy bible odpovídá na otázku: odkud jsem se tady vzal? Co je smyslem a účelem mého života? Co se stane, až zemřu?

Označme onen superintelekt – o němž se tvrdí, že vedl lidské autory při psaní bible – slovem Bůh. V Žalmu 139 autor píše, že je „podivuhodně utvořen“ Bohem, který ho důvěrně zná. V Janově evangeliu Ježíš říká, že jsme předmětem Boží lásky a slitování, bez ohledu na to, jak často selháváme.

Bůh říká, že hlavní důvod a účel naší existence na Zemi daleko přesahuje založení rodiny, výchovu dětí, zajišťování denních potřeb i různá životní potěšení. Smyslem naší existence je poznat Boha osobně, navázat s ním vztah a přinášet mu celým svým životem slávu. Bůh také říká, že po fyzické smrti následuje věčná existence. To, jak se rozhodneme k němu postavit v tomto životě, určí povahu naší existence po smrti. Buď to bude vědomá věčnost strávená radostnou tvořivostí a službou v jeho přítomnosti (v nebi), nebo vědomá věčnost v duchovní temnotě a utrpení v oddělení právě od té reality, která nás může naplnit (peklo).

V bibli Bůh stanovil měřítko, jimiž nás posuzuje. Abychom si zasloužili nebe vlastními silami, museli bychom už od narození v myšlenkách i činech dokonale dodržovat všechny Boží normy. Jakékoliv selhání, bez ohledu na to, jak je malé, se nazývá hřích. Když se nad tím zamyslíme, uvědomíme si, že nedodržujeme ani vlastní normy toho, co je dobré

a co špatné, natož pak Boží měřítko. Jak říká Bible: „Všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy“. Z vlastní snahy se tedy do nebe nedostaneme, protože Bůh ve své přítomnosti dovolí pouze dokonalost.

Přesto nám Bůh ve své lásce nabídl jiné řešení. Třebaže jsme sami nedokázali Boží normy splnit, Bůh nám poskytl jinou cestu, jak dojít do nebe a vyhnout se peklu. Dovolil, aby jeho syn, Ježíš Kristus, který byl dokonalý, zemřel na kříži a zaplatil tak cenu a trest za naše hříchy. Cenu zaplacenou jeho smrtí za naše hříchy pak přijal a potvrdil tím, že jej vzkřísil z mrtvých – je to právě toto vzkříšení, které bylo označeno jako nejlépe doložená událost v dějinách. Bůh prohlásil, že „mzdou hříchu je smrt (věčné oddělení od Boha), ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši“.

Abychom mohli poznat Boha a prožít smysl života, který nám Ježíš přišel dát, musíme přijmout jeho smrt na kříži místo nás. Ježíš prohlásil: „Kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má život věčný a nepodléhá soudu, ale přešel již ze smrti do života.“ Pokud přijmeme to, co pro nás Ježíš vykonal svou smrtí na kříži místo nás, jsme zachráněni před Božím soudem a získáváme živý vztah s Bohem, který nás vyprojektoval tak, abychom ho mohli poznat.

Shrnutí:

- Důkazy ukazují na to, že vesmír a celou širokou škálu živých tvorů, včetně lidí, vytvořil jakýsi superintelekt. Tento tvůrce chce, abychom ho poznali.
- Historické důkazy podporují závěr, že tímto Projektantem je Bůh křesťanské bible.
- Třebaže denně porušujeme morální zákon, Bůh připravil způsob, jak může být nedokonalému člověku odpuštěno a jak s ním může mít vztah.
- Cesta k Bohu, kterou Bůh připravil díky smrti jeho syna Ježíše Krista za hříchy lidí, je potvrzena tím, že Ježíš vstal z mrtvých.

Abychom mohli obdržet odpuštění hříchů a navázat vztah s Bohem, musíme

40 ZÁPAS O DUŠI

přiznat, že jsme porušili Boží morální zákon, a vírou přijmout Boží nabídku odpuštění prostřednictvím Ježíše Krista, který zemřel, aby zaplatil za naše hříchy. Když uvěříme Ježíši, navážeme nový vztah s Bohem, který bude trvat po celou věčnost.

Chcete uvést svůj život do souladu s důkazy? Využijte následující kontakt:

© 2005 C. S. Lewis Society
info@apologetics.org

EVOLUČNÍ TEORIE NEBO NÁBOŽENSTVÍ?

Evoluční teorie, jejímž cílem je snaha o vysvětlení vzniku a rozvoje živé přírody, vznikla asi před 150 lety a dílo anglického přírodovědce Charlese Darwina se postupně stalo součástí evolucionistické koncepce popisu světa. Na začátku dějin vesmíru nastal „velký třesk“, gigantický výbuch neuvěřitelně koncentrované hmoty, po němž následovala astrofyzikální evoluce, tedy vývoj galaktických a hvězdných systémů. To vedlo na naši Zemi k evoluci biochemické, tj. ke vzniku a rozvoji života. Toto schéma uznává velká část vědeckého světa a proto je přijímáno i naprostou většinou širší veřejnosti. Typickým příkladem tohoto stavu je obsáhlý článek ve známém časopise National Geographic (duben 2003), věnovaný tématu „Vzestup savců“. Jde o populárně podané vyprávění „jak to asi bylo“, které neskrývá nejistotu, pokud se týká dílčích aspektů, které vycházejí ze skutečnosti, že evoluce samotná je nezpochybnitelný, vědecky prokázaný fakt. Pravda je ale taková, že ke skutečné vědě má evoluční teorie hodně daleko. Jeden z kritiků říká:

Pokus o vysvětlení vzniku všech životních forem z jediného pramene je sice odvážný a pochopitelný, je však bohužel ukvapený a nedá se ospravedlnit evidencí současných vědeckých poznatků... Vývojová teorie nebyla nikdy dokázána bez rozumných výhrad.

Obecně platí, že otevřít se pro nějaký nový pohled nemusí být vždy snadné, protože do našeho hodnocení vždy vstupují i jiné faktory než pouhá fakta a logická argumentace. Jako lidé jsme už takoví, že chceme fakta nejen poznávat, ale také je nějak uspořádat, zařadit do určitého systému, učinit je součástí svého obrazu světa. A do této projekce skutečnosti vstupují i naše přání, představy a zbytky překonaných starých názorů. S trochou nadsázky můžeme říci, že v našem pohledu se vždy mísí mýtus se skutečností.

Uveďme si dva příklady. Johannes Kepler objevil v 17. stol. objektivně platné zákony, kterými se řídí pohyby planet. V Praze v Karlově ulici je deska, která tuto skutečnost připomíná. Kepler na druhé straně věřil, že tyto planety pohánějí vesmírem andělé, zpracovával horoskopy a vydal spisek na obhajobu astrologie. To už nikde na žádné desce nenajdeme. Směšné se takové věci zdají obvykle až po letech, ale v dané chvíli nemusí být snadné odlišit omyl od skutečnosti.

1. Historický pohled

Pokud jde o živou přírodu, do snahy člověka o její systematické poznání se vždy promítal zápas o dva hlavní principy: za prvé, zda je příroda kontinuální, či diskontinuální, a za druhé, zda vykazuje – či nevykazuje – rysy nějaké účelnosti či návrhu. První princip spadá do roviny exaktního poznání vědy, druhý do roviny příslušné filozofické nadstavby a bez rozlišování mezi nimi není možné se v problematice dobře orientovat. Až do Darwina byla příroda chápána jako diskontinuální, tj. přijímalo se, že zvířata a rostliny se v ní vyskytují v jasně oddělených skupinách a druzích. To bylo i základním východiskem biologie té doby. Pokud jde o filozofické aspekty, v souladu s tehdejší křesťanským obrazem světa, převládala tendence vidět za existenci živé přírody nějakou skrytou, transcendentní příčinu. Živá příroda byla chápána jako diskontinuální a myšlenka o transcendentní příčině byla pocítována

jako přijatelné vysvětlení, i když ovšem k exaktnímu základu biologie nikdy nepatřila. Tento stav trval zhruba do poloviny 18. století, kdy se v biologii začaly objevovat jiné názory. Jejich podstatou bylo, že živou přírodu viděly jako výsledek kontinuálního vývojového procesu, jehož hnací síla byla odvozována z pouhých vlastností hmoty. Vyvrcholením v tomto smyslu bylo právě vystoupení Charlese Darwina, který v r. 1859 uveřejnil svůj známý spis „O vzniku druhů přírozeným výběrem“. České vydání z r. 1914 má rozsah asi 400 stran. Podstatou jeho teorie je schéma „mutace – selekce“.

Mutace jsou náhodně vzniklé odchylky, jež vytvářejí prostor, ve kterém začíná působit přírodní výběr (selekce) jako vlastní tvořivý faktor. Výsledkem je růst organizovanosti. Všechno živé vzniklo pomalým samovolným procesem tak, že z jakési původní prabuňky se život vyvíjel do stále složitějších forem. Příroda je tedy kontinuální povahy, protože jednotlivé formy života na sebe časově navazují a všechny je možno uspořádat do vývojové řady.

Darwinův princip přirozeného výběru byl od doby svého vzniku opakovaně kritizován. Protože ale nebylo známo nic o tom, jakým způsobem se uvnitř organismu uplatňuje, měly všechny námitky jen velmi neurčitý charakter. To se změnilo teprve se vznikem nových biologických disciplín – genetiky a molekulární biologie, které otevřely novou etapu biologie a umožnily převést diskusi o podstatě života na kvalitativně novou úroveň.

Podstata věci spočívá v tom, že v jádrech buněk živých organismů byla objevena kyselina deoxyribonukleová (DNA). Objevení DNA a odhalení způsobu, jakým je v její struktuře uložena genetická informace, tzv. genetický kód, patří k největším objevům přírodních věd ve 20. století. Podstatnou věcí zde je, že veškerá živá příroda má tentýž genetický základ. Na molekulární rovině se jednotlivé druhy živých organismů liší jen různým pořadím nukleotidů v řetězci DNA

a jejich různým počtem. U jednobuněčné bakterie, která váží pouhou biliontinu gramu, jde o řadu dlouhou asi 4 miliony nukleotidů, u člověka je tato délka vyjádřena počtem kolem 3 miliard. Podíváme se na Darwinovo schéma „mutace – selekce“ a nahodile vzniklé odchylky, které Darwin označil jako přírodní výběr. Je jasné, že náhoda samotná je princip, který je s myšlenkou pozitivního vývoje v příkrém rozporu.

2. Život vzniká jen ze života

◆ NA POČÁTKU STVOŘIL BŮH NEBE A ZEMI.

Zde máme 1. verš bible, který má i s mezerami mezi slovy 35 znaků. Napsat ho na stroji trvá pár vteřin. Jednoduchý výpočet však ukazuje, že náhodnými údery kláves by ho milion opic nenapsal ani za miliardu let. Takový je rozdíl mezi inteligencí a náhodou: výsledkem náhody je degradace a destrukce. Pro 3 písmena máme 6 možných kombinací, pro 10 písmen je to už 3,5 milionu a pro 60 písmen je to nepředstavitelně vysoké číslo, jehož velikost je srovnatelná s celkovým počtem atomů v celém známém vesmíru.

Darwin přišel s myšlenkou, která potom byla znovu opakována: Náhoda způsobí, že v organismu vznikne příznivá odchylka, a tu potom zachytí přírodní výběr. Aniž se přesně vědělo jak, byl přírodní výběr postulován jako princip, který postačuje na vysvětlení rozmanitosti celé živé přírody. Vezměme si např. vznik funkce létání u ptáků. Podle klasického darwinistického schématu existují dva způsoby vysvětlení, oba v principu stejné. Podle prvního se ptáci postupně vyvinuli z tvorů běhajících po zemi. Ti lovili hmyz, a tak dlouho se přitom nadnášeli, až nakonec začali létat. Podle druhé teorie to bylo přesně naopak – z tvorů žijících na stromech. Skákali a padali z nich tak dlouho, až se nakonec naučili létat.

Obě tyto konstrukce přechodných tvorů jsou ovšem jen spekulacemi bez jakéhokoli důkazu. Přesto se věřilo, že tak nějak to muselo proběhnout, a že

42 ZÁPAS O DUŠI

potřebné změny zajistil přírodní výběr. Dnes víme, že každá taková změna musí mít svůj základ ve struktuře molekuly DNA. Ta chemická „písmena“ jejího textu jsou sice jenom čtyři, ale za to jich tam je ohromný počet: 4 miliony u „primitivní“ bakterie a 3 miliardy u člověka. A tato ohromná řada musí mít zcela určitou strukturu, aby mohla fungovat jako genetická informace, tj. musí mít hodnotu smysluplného biologického textu, schopného spouštět užitečné biologické mechanismy. A to je právě to, co od náhodného procesu není možno očekávat. Že v živé přírodě dojde ke vzniku nové kvality, může být pouze výsledkem přesné informace, vložené do molekulárního základu života. Kde se však tato informace bere, je ve světle současné molekulární biologie záhada, na kterou věda nezná odpověď. Prof. Werner Gitt, německý odborník z oblasti teorie informace, považuje informaci za třetí základní veličinu přírody, která je vedle hmoty a energie nezbytně nutná pro pochopení současné struktury vesmíru. Jeho základní dílo na toto téma nese název *Na počátku byla informace* (Am Anfang war die Information, 1994), 3. doplněné vydání je z roku 2002. Obsahuje např. tyto kapitoly: Co je informace? Původ života z hlediska informatiky. Původ informace atp. Z hlediska makromolekulární chemie jde o to, že jsou známy jen dva způsoby, jak může lineární makromolekula typu DNA vzniknout. Darwin na jednom místě své knihy píše, že „vznik nového druhu je pochod přirozený proti pochodu zázračnému“, a jako vysvětlení vymyslel přírodní výběr. O 100 let později, když se roku 1959 konaly v Londýně velké oslavy darwinismu, Sir Huxley tuto myšlenku zopakoval, když řekl, že

je v možnostech přirozeného výběru, aby vysvětlil každou známou formu života.

Netrvalo dlouho a dříve netušený pohled na molekulární základ života ukázal, že se jednalo o hluboký omyl a že pojem „přírodní výběr“ jsou v podstatě prázdná

slova. Za těch 100 let si ovšem darwinismus vytvořil tak silnou pozici, že se s ním jeho stoupenec nechtějí rozloučit, a místo zásadního přehodnocení se snaží teorii za každou cenu obhájit. Z biologické disciplíny se totiž evoluce mezitím stala obecnějším principem, který je charakterizován těmito slovy:

Evoluce je obecná podmínka, jíž se musí podřizovat a jíž musí vyhovovat všechny teorie, hypotézy a systémy, mají-li být myslitelné a správné...

Evoluce je dráha, po které se musí ubírat všechny myšlenky.

Americký autor Phillip Johnson tuto situaci analyzuje v knize s výstižným názvem *„Spor o Darwina“*, jejíž překlad vyšel i v češtině (Návrat domů, 1996). Dochází k závěru, že darwinismus je empirické učení, jen pokud se týká vysvětlení modifikací u populací živých organismů. Odborně se tomu říká jevy mikroevoluce, příkladem mohou být stovky různých plemen psů nebo odrůd jabloní. Změny tohoto typu probíhají pouze v rámci daného druhu a mají své limity – žádný kočokopes neexistuje. Nové druhy tímto způsobem prostě nevznikají, z tohoto hlediska je darwinismus čirou filozofií.

V 10. kapitole s názvem „Darwinistické náboženství“ říká Dr. Johnson toto:

Darwinistická evoluce je nápaditý příběh o tom, kdo jsme a odkud pocházíme, což je tak říkajíc mýtus o stvoření... Ve své mytologické dimenzi je darwinismus příběhem osvobození lidstva z mylné iluze, že jeho osud řídí moc, která je vyšší než ono samo. Moderní lidé se dozvídají, že jsou produktem náhodného přírodního procesu, který nemá žádný cíl a vůbec se o ně nezajímá.

Další neřešitelný okruh problémů vyplývá z toho, že život musel vzniknout na úrovni buňky, a ta je nesmírně složitou a jemně vyváženou soustavou. Nejmenší známá živá substance je složena asi ze 600 různých bílkovin o průměrné délce 400 článků. Vysvětlení vzniku tak komplikovaného systému naráží na neřešitelné

problémy, analogické vzniku DNA. Vyšší organismy jsou také vybaveny řadou biochemických mechanismů, jako je např. imunitní systém, srážlivost krve atp., které jsou pro jejich přežití nezbytné, a které jsou nesmírně komplikované. Většina z nás považuje srážení krve za naprostou samozřejmost, a proto jí často ani nevěnujeme pozornost. Biochemický výzkum však prokázal, že se jedná o neobyčejně složitý systém, který se skládá ze stovek vzájemně se ovlivňujících bílkovin. Nepřítomnost či poškození kterékoliv z jeho složek způsobí selhání systému: krev se nesráží v pravý čas nebo na správném místě. Tímto okruhem problémů se zabývá kniha „**Darwinova černá skříňka**“ amerického biochemika Michaela Behe, která vyšla v roce 2001 rovněž v českém překladu. Ve Spojených státech vzbudila všeobecnou pozornost, diskuse na toto téma probíhala i na půdě amerického Kongresu. Dr. Behe není stoupencem kreacionismu, tedy víry ve stvoření, jeho kniha není psána z náboženské pozice. Respektuje však fakta a dochází k závěru, že biochemické mechanismy musely být zkonstruovány nějakou vyšší inteligencí.

Jiný vědec současné doby, molekulární biolog Dr. Denton, popisuje dnešní situaci evoluční teorie takto:

Všeobecná nadvláda tohoto mýtu vytvořila široce rozšířenou iluzi, že evoluční teorie byla dokázána již před sto lety, a že všechen následující biologický výzkum poskytuje další důkazy pro Darwinovu ideu. Nic není vzdálenějšího pravdě než toto... Jeho teorie, že všechen život na Zemi se vyvinul následkem postupného hromadění náhodných mutací, je stále jako v době Darwinově jen vysoce spekulativní hypotézou bez přímé faktické podpory.

3. Shrnutí a filozofické důsledky

Pokusme se nyní o určité shrnutí a závěry. Historik Jan Křen řekl toto:

Prosazovat něco nového není nikdy snadné, v Čechách dvojnásob, a trojnásob v oborech, kolem nichž

jsou zabudovány účinné brzdící mechanismy.

Konkrétně měl na mysli česko-německé vztahy, jeho výrok ale můžeme velice dobře použít i na situaci kolem evoluční teorie. Ta je nám předkládána jako jediné možné vědecké vysvětlení přírody, kde jiný názor nepřipadá v úvahu. Asi ve smyslu slov jednoho teoretika evoluce:

O této teorii se dá pochybovat právě tak málo, jako že Země obíhá okolo Slunce.

Skutečnost je ale taková, že k evoluci dnes mnoho vědců vznáší zásadní výhrady. K těm, které jsme již zmínili, bych uvedl ještě dva další.

První z nich je prof. Bruno Vollmert, ředitel Ústavu polymerů univerzity v Karlsruhe, který se k tomu vyslovuje z hlediska makromolekulární chemie. Říká:

Všeobecně rozšířené úvahy o chemické evoluci, která měla předcházet evoluci biologickou, postrádají jakékoliv vědecké opodstatnění.

V roce 1985 vyšla v Německu jeho kniha, která se jmenuje „**Molekula a život**“. Její podtitul zní: „O makromolekulárním původu života a druhů: Co Darwin nemohl vědět a co darwinisté vědět nechtějí.“ Autor v ní ukazuje, že molekula DNA – jako biologický základ života – je makromolekulární sloučenina přesně známého druhu, že zákonitosti, podle kterých vzniká, jsou naprosto přesně známy, a že výsledek není s konceptem evoluce v žádném souladu. A že ten, kdo tvrdí něco jiného, jen prozrazuje, že o makromolekulární podstatě věci nemá ani ponětí. Své závěry formuluje prof. Vollmert do dvou kategorických bodů:

1. Protože nejsou dány makromolekulární předpoklady, je dnes vládnoucí neodarwinismus jako přírodovědecká hypotéza neudržitelný.

2. Vznik života a druhů je v rámci exaktních přírodních věd neřešitelný problém.

K závěrům podobného druhu dochází v knize „**Evoluce – teorie v krizi**“ (Londýn 1985) rovněž molekulární biolog Dr. Denton.

44 ZÁPAS O DUŠI

Ukazuje v ní, že objevy molekulární biologie ani zdaleka nepotvrzují darwinistická tvrzení, ale naopak, vrhají stále větší pochybnosti na korektnost celé teorie. Stoupenci evoluce přesto spoléhají na nějakou dosud neznámou přírodní zákonitost, kterou by se vše dalo vysvětlit. Ve dvacátých letech to byla teorie tzv. koarcervátů známého sovětského biochemika Oparina, později to byly populární pokusy s elektrickým výbojem Američana Millera či teorie hypercyklů německého chemika Manfreda Eigena atd. V základě jejich uvažování je asi toto: živá příroda zde přece je, a proto se vyvinout nějak prostě musela. Tento způsob myšlení výstižně ilustruje biochemik Ernest Kahan:

Je absurdní a absolutně nesmyslné věřit, že živá buňka vznikla sama od sebe; avšak věřím tomu přece, protože jinak si to neumím představit.

Tento výrok nám jasně ukazuje, že v jádru tohoto postoje jsou důvody, které s přesným vědeckým myšlením nemají mnoho společného. Jde vlastně o určitý druh „víry“, znamená to spoléhání na něco, o čem není známo, zda to vůbec existuje. Stojí za připomenutí, že těmito postoji se evoluční biologie vlastně vrací do Pasteurovy doby. Ten v roce 1862 důmyslnými experimenty vyvrátil teorii samoplození a dokázal, že život vzniká jen ze života, tedy tam, kde jsou už přítomny jeho zárodky. Tento důkaz platí od té doby za jednu z nejlépe prokázaných skutečností vědy a postulát o samovolném vzniku života se s ním dostává do zásadního rozporu.

Pro dokreslení můžeme ještě dodat, že východisko z této svízelné situace hledají někteří vědci v konceptu tzv. panspermie, který říká, že život nemá původ na naší Zemi, ale pochází ze vzdálených končin vesmíru. V moderní době použil tuto ideu poprvé začátkem 20. stol. slavný švédský chemik Svante Arrhenius. Její současná podoba – řízená panspermie – předpokládá, že zárodky života byly na naši Zemi záměrně dopraveny nějakou mimozemskou civili-

zací. To je čirá fantazie bez jakéhokoli podkladu, která vychází z poznání, že na naší Zemi prostě nebyly vhodné podmínky ani dostatek času k tomu, aby zde evoluce v plném rozsahu mohla proběhnout. To je také důvod proč je tento koncept přes svoji fantastičnost zastáván řadou vědců světového jména jako vážně míněná vědecká hypotéza. Patří mezi ně např. známý britský biochemik Francis Crick, jeden z objevitelů genetického kódu, a někteří další. Je možné věřit v evoluci, je samozřejmě možné věřit v panspermii, ale to znamená zůstat slepý pro zjevnou skutečnost, že živá příroda má povahu složitě konstruovaného díla, za kterým stojí nějaký původce. Dr. Behe ve své knize „**Darwinova černá skříňka**“ používá pro tuto absurdní situaci následujícího příkladu: Představme si halu, ve které leží rozdrčené lidské tělo. Kolem obchází deset detektivů s lupou a zkoumají podlahu ve snaze najít nějakou stopu po pachateli zločinu. Vedle těla mrtvého stojí velký šedý slon, ale tomu detektivové nevěnují žádnou pozornost. Opatrně se nohám slona vyhýbají, ani na něj nepohlédnou a nakonec znechuceně odcházejí, protože žádné stopy nenašli. Ale utěšují se: My toho zločince jednou dostaneme! A Dr. Behe uzavírá:

V místnosti plné vědců, kteří bádají nad vznikem života, je slon, který je označen štítkem „plánovitá činnost“... Každého, kdo se necítí povinen omezit své bádání pouze na nenaplánované příčiny, ihned napadne, že biochemické systémy byly naplánovány. Konstruktor věděl, jak budou systémy po dokončení vypadat, a začal je sestavovat. Život na Zemi je ve své nezákladnější podobě výsledkem důmyslné, inteligentní činnosti.

Když vše shrneme, je zřejmé, že evoluční teorie není zdaleka tak jednoznačným konceptem, jak to obvykle slyšíme. Skutečnost 150 let od Darwinova vystoupení je taková, že žádná exaktní teorie vzniku a rozvoje života neexistuje a že princip

ZÁPAS O DUŠI 45

přírodního výběru je jen zajímavá, ale neověřená hypotéza. To nás vede k všeobecnému závěru, že v biologii je nutno rozlišovat mezi dvěma oblastmi: mezi linií exaktní vědy a linií evolučních hypotéz. Wolfgang Smith, profesor matematiky a fyziky na univerzitě v Oregonu, to vyjádřil následovně:

Říká se nám, a to velice často, že tato doktrína je založena na důkazech. Ale kardinální otázka, v čem přesně tyto důkazy spočívají, zůstává skryta v temnotách. V konečném pohledu se evolucionismus jeví jako metafyzická doktrína oděná do vědeckého hávu.

Podobně to charakterizuje v knize „**Evoluce – teorie v krizi**“ již zmiňovaný Dr. Denton:

Dalo by se očekávat, že teorie tak kardinálního významu, teorie, která doslova změnila svět, bude něčím více než metafyzikou, něčím více než mýtem. V konečném hodnocení však Darwinova teorie evoluce není ničím více ani méně, než velkým kosmologickým mýtem 20. století.

Darwinův model je prostě chybným výkladem skutečnosti. Můžeme tomuto výkladu věřit, ale nemůžeme tvrdit, že je to výklad vědecký.

– josef.potocek@mmhk.cz –

Redakčně kráceno. Uživatelům internetu doporučujeme prostudovat celou přednášku i s ilustracemi:

<http://www.eljoy.net/evolution/cs/potoc_1.php>

EVOLUCE – FAKTA NEBO FIKCE?

Teorie evoluce byla nazvána „nejvýznamnější a nejuplněnější myšlenkou, která se kdy na světě objevila“. Byla a je obhajována a propagována v médiích tak vášnivě, že miliony lidí bez odborných znalostí předpokládají, že musí být pravdivá. Evoluční teorie tvrdí, že život na zemi vznikl náhodou v jakési chemické „polévce“ a prohlašuje, že Homo sapiens

je poslední článek dlouhého vývojového řetězce živočišných druhů, vedoucí od prvních živých buněk přes bezobratlé, ryby, obojživelníky, plazy, ptáky, savce až k lidoopům.

Existují důkazy tohoto fascinujícího scénáře? Jsme schopni prokázat, že život začal právě takto? Jak velká je pravděpodobnost, že se věci udály tak, jak tvrdí evolucionisté? Jsou k dispozici paleontologické nálezy vývojových mezičlánků mezi jednotlivými živočišnými druhy? Vděčí nejruznější podoby života na Zemi za svou existenci a rozmanitost náhodným genetickým změnám?

Nebo je tu ještě jiné vysvětlení ...?

John Blanchard ISBN 80-903221-6-6
40 stran, formát A5,

měkká vazba název originálu:
EVOLUTION – Fact or Fiction?
<http://www.poutnikovacetba.cz>

– vhodné k rozdávání –

Zájemcům o téma evoluce rádi zašleme všechny předchozí články a knížku: Ken Ham: Genesis a úpadek národů.

LUTHER NA TÉMA: CO JE TO VÍRA

V úryvku z „Úvodu z Pavlova dopisu Římanům“ v Lutherově německé bibli z roku 1522, Martin Luther (1483-1546), je psáno:

Víra není to, co si někteří lidé myslí. Jejich smyšlený ideál je falešný. Říkají 'víra nestačí' a 'abys mohl být spasen, musíš konat dobré skutky, musíš být zbožný,...'. Jsou přesvědčeni, že ten, kdo uslyší evangelium, musí pracovat ze všech sil, aby jeho srdce mohlo říci 'ano, věřím'. Taková je představa pravé víry. Ale protože tohle je lidmi vymyšlená představa, z níž se srdce nepoučí a víra nemá žádnou moc – z takové 'víry' dobrých skutků nepřichází žádná změna ani obnova.

46 ZÁPAS O DUŠI

Skutečná víra je Boží dílo v nás, které nás proměňuje a dává nám znovuzrození z Boha – Jan 1:13:

- ◆ *Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž se narodili z Boha.*

Znovuzrození v nás zabíjí starého Adama a rodíme se jako noví a proměnění lidé. Naše srdce, náš duch, naše myšlení, vůle a síla je proměněna působením Ducha svatého, který v nás přebývá.

Takovou víru provází mocná proměna; život plný aktivní, kreativní energie, která není z nás. Pravá víra nemůže jinak, než stále vyhledávat dobré skutky, které nám Otec připravil. Nestačí se ptát, co by se mělo nebo mohlo udělat, ale znovuzrozený člověk plný Boží víry koná dobré skutky, aniž je požádán. Nežije už jen pro sebe, ale aktivně vyhledává příležitosti pro dobré skutky, které budou oslavovat Boha. Pokud s takovou vírou nežije, „věřící“ životem jen klopýtá a neví, co skutečná víra je, a o dobrých skutcích jen mnohomluvně klábosí.

Víra je životní styl neohrožené důvěry v Boží přízeň, která bude tisíckrát riskovat i smrt. Taková důvěrná znalost Boží milosti je příčinou spokojenosti, radosti a směřování ve vztahu k Bohu a veškerému stvoření. To vše v nás působí Duch svatý skrze víru. Proto svobodně, ochotně a radostně konáme dobro vůči všem, sloužíme všem, trpíme všemožné ústrky, a přesto milujeme a chválíme Boha bez ustání, protože nám projevila takovou milost. Víru a dobré skutky nemůžeme oddělit, stejně jako od sebe nemůžeme oddělit teplo a zář ohně! Proto, buďte ostražití, vystříhejte se planých řečí těch, kdo jsou přesvědčeni, že jsou rozumní natolik, aby definovali, co je víra a skutky podle vlastních představ. Ve skutečnosti jsou to největší hlupáci. Požádej Boha, aby v tobě stvořil opravdovou víru, jinak zůstaneš na věky bez víry, protože nezáleží na tom, kdo se namáhá z vlastních sil, co si přeješ, říkáš nebo děláš, ale na tom, co v tobě působí Bůh.

– ET International – Vol.1 No.3
July-Sept 2005

ČO JE PRAVDA?

- ◆ *Vtedy povedal Ježiš Židom, ktorí mu uverili: Keď vy zostanete v mojom slove, v pravde ste mojimi učeníkmi a poznáte pravdu, a pravda vás vyslobodí. (Ján 8:31-32)*

Často hovoríme, že pravda nás vyslobodí a máme na to aj biblický podklad a to 32 verš. Myslíme si, že naša pravda nás vyslobodí, ale tá nás skôr povieže k skutkom zákoníctva a tradicionalizmu. Naša pravda nám dodá sebedôveru a privedie pýchu. Sformuje nás na šikovných kresťanov, ktorí majú riešenia a návody na všetko, ale viac a viac sa vyhýbajú konfrontácii s Písmom a so samotným Ježišom Kristom, ktorý je tou Pravdou sám. Hovoríme, že pravda je čiernobiela, a tým len potvrdzujeme našu rozpoltenosť. Pravda, ktorá je pravá, nie je obmedzená okolnosťami a časom. Áno, tá naša sa musí prispôbovať dobe z jednoduchého dôvodu – v nových okolnostiach stráca moc a nefunguje. Ako dlho budeš praktizovať svoje diela aby si dokázal, že máš pravdu? Možno ju raz dokážeš, ale po tebe príde niekto, kto ti ju vyvráti a tvoje snaženie, zápas o pravdu bol vlastne márne, ako sú márne rôzne iné diela z našej moci. Božiu pravdu sa vyvrátiť ešte nikomu nepodarilo a to aj napriek tomu, že si k tomu ľudia osvojili rôzne postupy a nástroje, akými sú vedecké teórie, životné teórie a skúsenosti (nazývané niekedy ako zdravý rozum) a žiaľ niekedy aj teologické teórie.

Pravda nemá rôzne strany pohľadu. Má len jeden pohľad a to pohľad z Božieho pohľadu. Priznávam, že aj Božia pravda sa dá skúmať z iných pohľadov a nie je nám to cudzie. Ach, ako často ju skúmame práve v takomto svetle. Či tvoje myslenie je väčšie ako Božie? A nakoniec, nie je to tak, že presadzujeme práve takú pravdu, ktorá nám najviac vyhovuje? Kresťanstvo je život zmeny podľa poznania Pravdy t.j. Ježiša Krista. Kedy si naposledy učinil v svojom živote zmenu? Alebo si už dosiahol „vysostného stavu farizejského?“ Privádzaš do

ZÁPAS O DUŠI 47

omylu aj iných ľudí? Keď si poznal volanie po náprave zo strany Boha, či si znova nezahalil pravdu do čiernobielych kompromisov? Svojou vedeckou teóriou o význame vecí a o Bohu si ohúril mnohých. Ale určite viem, že Boha nie. Ak si ale dostal milosť spoznať pravdu, vieš, že si ju nevyňašiel ty. Vieš, že pochádza priamo od Boha. Vieš, že táto pravda má moc meniť životy ľudí a ten tvoj predovšetkým. Problém je tu ale jeden. Ak si okúsil Božiu pravdu, nemôžeš ju schovávať, vlastne sa to ani nedá. Prečo potom ale vynakladáš také veľké úsilie k tomu, aby si ju prekryl svojimi výkladmi, či interpretáciami iných ľudí? Prečo sa ju snažíš zahaliť do plášt'a vonkajších skutkov a dobrých vecí? To, že konáš dobré veci ešte neznamená, že konáš pravdivo, spravodlivo a že konáš to najlepšie, čo si v pravde poznal. Čo je meradlom tvojej pravdy? Je to súhlasné prikyvovanie ľudí a ich uznanie? Alebo je to Božie Slovo v ktorom neustále zostávaš a nechávaš sa ním formovať? Viem, že to nie je ľahké presadiť Božiu pravdu v živote, nakoľko to nie je vždy pohodlné. Ona nás ale oslobodzuje konať veci ktoré sú správne a spravodlivé pred Bohom. To je tá sloboda ktorú pravda prináša. Môžeš byť uväznený, môžeš byť nenávide-

ný a posmievaný a dokonca popravený. No slobodu, ktorú si prijal poznaním pravdy nestratíš. Pravda ťa naozaj vyslobodí, ale iba s podmienkou ktorú udáva verš tridsiatyprvý a tou je, že keď zostaneme v Jeho slove, v pravde budeme Jeho učeníkmi a tak poznáme pravdu ktorá nás vyslobodí. Skutočne túžiš poznať Božiu pravdu, alebo máš pred ňou strach a radšej sa ochotne meníš podľa svojho presvedčenia a svojich názorov? Daj si na túto otázku úprimnú odpoveď a skús s tým niečo urobiť. Len a len pre oslavu Ježiša Krista nášho Pána.

– Peter Zavadčan Jurčo –

**Od 2. ledna bylo zahájeno vysílání
Rádía 7 přes satelit.**

**Technické parametry:
Satelit ASTRA 3A
(pozice 23,5° východně);
symbolová rychlost: 27,5 Msymb/s;
FEC: 2/3; frekvence: 12565,0 MHz;
polarizace: horizontální.
V položce rádía vyhledáte Rádio 7.**

**Přes internet na
<http://www.radio7.cz>**

JAK HOSPODAŘÍME		
Rok	2 004	2 005
Dary Česká republika	525 500	516 185
Dary cizina	195 733	456 881
Dary celkem	721 233	973 066
Počet dárců	1 122	1 088
Provozní náklady	316 252	444 694
Mzdy (4 osoby)	308 756	313 434
Sociální pojištění	164 250	170 574
Výdaje celkem	789 258	928 702
Zůstatek	-68 025	44 364

**Objednávky časopisu, knih, nahrávek a
případné připomínky adresujte na
<zod@hcjb.cz> nebo:**

Distribuce CZ

HCJB – ZoD Distribuce
P. & K. Steiger
Hošťálkova 1,a
169 00 Praha 69 – Břevnov

**Dobrovolné příspěvky můžete poslat poukázkou
Variabilní symbol je na Vaší etiketě**

Název účtu:

ZOD – HCJB World Radio

Číslo účtu:

KB Praha 1; Pobočka Pohořelec 22
96538621/0100

HCJB
WORLD
RADIO

<http://www.hcjb.cz> nebo <http://www.radio7.cz>

Pokud máte přístup na webové stránky • Sledujte internetové vysílání TWR na <http://www.radio7.cz> • Na <http://www.hcjb.cz> můžete poslouchat nebo si stáhnout několik set audio pořadů nejen z produkce HCJB, ale i z produkce TWR •
Přečtěte si všechny ZODy od roku 1989 • Přečtěte si desítky úvah •
Podívejte se na vznikající složku s elektronickými knihami •
Ve složce o Ekvádoru najdete mnoho zajímavostí •
Chystáme pro vás video a další novinky

**HCJB on-line vysílání na <<http://www.lumen.sk>>
od 1. 4. 2003 každou neděli od 10:45 do 11:00**

ZÁPAS O DUŠI © vydává ZOD – Zápas o duší, HCJB – World Radio
Hošťálkova 1a, 169 00 Praha 6

Redaktoři Ing. Pavel a Klara Steigerovi, Hošťálkova 1a, 169 00 Praha 6

Tiskne PBtisk s.r.o., Prokopská 8, 261 01 Příbram VI

Vychází čtyřikrát do roka. **NEPRODEJNÉ !**